HERYERDE 3 KURUŞ

VAKIT

Bugün 6 SAYFA

CUMARTESİ 21 EYLÜL 1940 ☆ YIL: 23 * SAYI: 8154

İDARE EVİ: Ankara Cad. İSTANBUL *Telgraf: VAKIT* Posta kutusu: 46* Telefon: 21413 (Yazı) - 24370 (İdare)

Bu kuponu kesib saklayınız

VAKIT KITAB KUPONU

Tertib 8 — 21

1 den 25 şe kadar kupon toplayıp İdaremize getiren okuyucularımız 165 kuruşluk altı kitabı 50 kuruş mukabilinde alacaklardır. Taşra okuyucularımız ayrıca 15 kuruş posta ücreti göndermelidir.

Orduda Atatürk günü

Ordu, 20 (A.A.) — Atatürk'ün Orduyu gereflendirdikleri günün yıldönümü olan 19 eylül gününü Ordu halkı çok parlak tezahüratla kutlamıştır.

Türk - Romen ticaret müzakereleri neticelendi

Anlaşma bugünlerde şehrimizde imzalanacak

Türk - Romen heyeti içtima halinde

Birkaç gündenberi şehrimizde devam edilmekte olan Türk - Romen ticaret müzakereleri esas itibarile neticelenmiştir.

Bazı teferrüat üzerinde dün iki heyet ayrı ayrı toplantılar yapmış, akşam geç vakit tekrar bir arada müzakerelere devam edilmiştir. Bugün veyahut önümüzdeki hafta başında anlaşma şehrimizde imzalanacaktır.

Anlaşma ile Romanyadan petrol, benzin, kereste, kâğıt veya sellüloz alınacak, bunlara mukabil tiftik, pamuk, zeytinyağı ve yapağı gönderilecektir.

Romen ticaret heyeti limanımızda bulunan Besarabya vapurunda heyetimiz şerefine bir ziyafet vermiştir.

Heyetimiz de misafir heyeti yarın Boğazda motörle bir gezintiye davet etmiştir. Romen ticaret heyetinin gelecek perşembeye Köstenceye hareket etmesi muhtemeldir.

Dün bir gazete son parti tiftiklerin Romanyalılara teslimi nin tehir edildiğini yazmıştır. Bu haber doğru değildir.

Tiftikler teslim için hazırlanmıştır. Romanyalılar ne zaman isterlerse bunları alacaklardır.

Tokyo toplantısı ile Roma konuşmaları arasında bir münasebet var mı?

Yazan: *ASIM US*

Tokyodan resmen bildirilen bir habere göre imparatorun riyasetinde çok mühim bir toplantı olmuştur. Ordu ve donanma genelkurmay başkanları, Başvekil Prens Konoye, harbiye ve bahriye nazırları, millî siyaset plânlarını tanzim eden büro reisi ve diğer bazı hükûmet erkânının iştirak ettiği bu toplantı hakkındaki resmî tebliğ hiç sarih bir şey söylemiyor; sadece içtimada mühim millî işlerin görüşülmüş olmasından bahsediyor.

Japonyada imparator ilâhlar neslinden indiği ve bir takım hususî imtiyazları haiz bulunduğu için onun riyasetinde aktedilen toplantı Avrupa harbinin en karışık bir zamana tesadüf edince tabii olarak büyük bir ehemmiyet alır ve bu hâdise cihan efkârıumumiyesinde her vakitkinden ziyade bir alâka ile karşılanır. Fazla olarak toplantının Fransayı mağlûp ettikten sonra Almanyanın İngiltereye karşı bir ölüm ve dirim harbine giriştiği ve diğer taraftan Alman hariciye nazırı Fon Ribbentrop'un Romaya giderek Mussolini ile görüştüğü bir zamanda vukua gelmesi bu husustaki alâkayı artıracak birer sebeptir.

İspanya dahili harbi esnasında Almanya ve İtalya ile Japonya arasında başlıyan yakınlık 1939 ağustosuna kadar devamlı bir inkişaf göstermişti. Bu üç memleketin İngiliz imparatorluğunu paylaşmak için anlaşmakta oldukları sık sık beynelmilel matbuat sahasında münakaşa mevzuu oluyordu. Halbuki Almanya ile Sovyetler Birliği arasında Lehistanın paylaşılması esası üzerine yapılan ademi tecavüz paktı Berlin - Roma - Tokyo arasındaki ideoloji yakınlığına soğuk su kattı. Tokyo hükûmeti Berlin ile Roma arasında imzalanan çelik pakta karışmadı. O günden bugüne kadar Almanya ve İtalya ile Japonya arasındaki münasebetler normal cereyandan ayrılmamakla beraber eski candan dostluk ta kalmamıştır. Bunun belli başlı sebebi de Alman - Sovyet anlaşmasının Tokyoda uyandırdığı tesirden ibarettir.

Şu kadar var ki şimdi Almanya ve İtalya ile Japonyayı biribirine yaklaştıran yeni bazı hayati menfaatler peyda olmuştur. Japonya İngilterenin Avrupada ve Akdenizde maruz kaldığı zorluklara bakarak Fransa ile beraber bu devletin Uzak Şarktaki alâkalarını kesmek, diğer taraftan Almanya ile İtalya da Japonyayı kendi taraflarına kazanmak için Japonyanın bu temayülünden istifade etmek istiyor.

Vâkıa Almanya ile Sovyetler Birliği arasında mevcut ademi tecavüz paktı yine devam etmektedir. Fakat son zamanlarda Belgrat - Tuna komisyonundaki İngiliz ve Fransız delegelerini kaldırmak ve Tuna üzerindeki münakalâtı Alman - İtalyan kontrolü altında yeni bir rejime tabi tutmak için yapılan teşebbüs karşısında Moskova hükûmetinin memnuniyetsizlik gösterdiği ve Berlin hükûmetine bir nota verdiği malûmdur. Henüz Berlin hükûmeti tarafından cevap verilmeyen bu notanın husule getirdiği tesir Japonya ile Almanya ve İtalya arasında yeni bir anlaşma teşebbüsünü hazırlamış olabilir.

(Devamı 2 incide)

İzmir fuarı dün gece kapandı

Belediye reisi Behçet Uz bir nutuk söyledi

941 Ağustosunda millî saadetimizin derin neşesi içinde yine burada buluşacağız

İzmir, 20 (A.A.) — İzmir enternasyonal fuarı bu gece kapanmış, kapanış töreninde belediye reisi dr. Behçet Uz şu nutku söylemiştir:

Muhterem misafirlerimiz, sevgili hemşehriler,

Dünyanın üzüntü ve ıztırap fırtınaları içinde çalkandığı bir zamanda sükûn ve emniyet ile meşbu vatanımızın bu güzel şehrinde bize çok eğlenceli ve aynı zamanda da istifadeli vakit geçirmek fırsatını veren onuncu enternasyonal fuarını bu gece kapıyoruz.

Fuarın kapanması münasebetile yaptığımız mutat toplantıdan istifade ederek kapanması elde edilen ve sureti umumiyede çok memnuniyetbahş olan neticeleri hülâsaten arzetmek isterim. (Devamı 2 incide)

Başvekil Ankarada

Ankara, 20 (A.A.) — Başvekil doktor Refik Saydam, bu sabah şehrimize dönmüşler ve istasyonda Büyük Millet Meclisi reisi, vekiller, reisicumhur namına başyaver ve yaverleri, parti genel sekreteri, parti idare heyeti azaları, mebuslar, millî müdafaa ve diğer vekâletler erkânı tarafından karşılanmıştır.

Libya - Mısır hududunda harbeden İtalyan askerleri

12 adadaki italyan üsleri İngiliz tayyareleri tarafından yeniden bombalandı

Adalarda benzin stokları azaldı

Londra, 20 (A.A.) — Röyter: Röyterin askerî muharriri diyor ki:

General Vavel tarafından idare edilen orta şark kuvvetleri harekâtı çok geniş bir cephe kaplamaktadır. Tayyarelerimiz İtalyanların son zamanlarda birinci sınıf deniz ve hava kalesi haline getirdikleri 12 adaya muvaffakıyetle hücum etmişlerdir.

İtalyanlar bu üslerin Malta ve Cebelüttarık kudretinde olduklarını teyit etmişlerdir. Bu adalar, İtalyan hava kuvvetlerinin Leros'tan 650 kilometre mesafede bulunan İskenderiyeyi tehdit etmesine müsait bulunmuşlardır.

Mısır mebusan meclisi reisinin beyanatı: Mukadderatımızı tayin edecek mücadeleye seyirci kalamayız!

Kahire, 20 (A.A.) — Röyter Ajansı bildiriyor:

Mısır hükûmeti vaziyeti pek yakından takibe devam etmektedir.

Dün yapılan uzun bir kabine toplantısından sonra müzakerelerin bugün de devam edeceği bildirilmiştir.

Kahire, 20 (A.A.) — Mebusan meclisi reisi Ahmed Mahir Paşa, bugün Masura'da söylediği bir nutukta aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

— Mukadderatımızı tayin eden mücadele devam ederken seyirci gibi kalamayız. Mısırlıların tek bir insan gibi istiklâllerini müdafaa etmesi ve topraklarından düşmanı kovması lâzımdır.

İngiliz âlimi *Sir Denison Ros vefat etti*

Sir Denison Ros

Bir seneye yakın bir zamandanberi memleketimizde İngiliz şark ilimleri mütehassısı olarak oturan ve tetkiklerde bulunan meşhur âlim Sir Denison Ros'un evvelki akşam vefat ettiğini büyük bir teessürle öğrendik.

Amerikan hastanesinde tedavi görmekteyken irtihal eden âlim, bütün dünyaca tanınmış bir şahsiyet olup türkçe, arapça, farsça ve Efgan dillerine vâkıftı. Memleketimize vaki olan son seyahatinden evvel de dil ve tarih kurumları toplantılarına iştirak maksadile gelmiş ve Türk maarif muhitinde lâyık olduğu itibarı bulmuştu.

Cenazesi bugün Amerikan hastanesinden kaldırılarak Haydarpaşadaki İngiliz kabristanına defnedilecektir. Âlim birkaç ay evvel de karısını kaybetmişti. İlim âlemini bu ebedî ayrılıştan dolayı taziye ederiz.

Sekizinci dil bayramı

26 eylülde memleketin her tarafında kutlanacak

Ankara, 20 (A.A.) — İlk Türk dil kurultaymın toplanışının yıldönümü olan 26 eylül günü yurdumuzda sekizinci dil bayramı olarak kutlanacaktır.

O günü halkevlerinde yapılacak toplantılarda ebedî şef Atatürkün dil çalışmaları ve millî şef İnönünün yüksek koruyucu başkanlığı altında dil kurumunun amaçları ve sekiz yıllık bir devre içinde başardığı işler üzerinde konuşmalar yapılacak ve kurum adına saat 18 de Ankara radyosunda bir söylev verilecektir.

Siyam Fransız Hindiçinisindeki eski arazisini istedi

Vişi hükûmeti bu talepleri reddetti

Fransız hariciye nazırı "Japonya ile anlaşacağız" dedi

(Yazısı 2 ncide)

Keşfedilmiş bir eser:

Beykoz köylerinde bir gezintinin hikâyesi

Murad Beyin (Promete) ye benzettiği Ahmed Midhat merhum

Mizancı Murad Beyin Ahmed Mithat merhuma verdiği (Beykoz köylerinde bir gezintinin hikâyesi) isimli eserini perşembe gününden neşre başladık.

Tefrikamız okuyuculara zevk le okunacak bir gezinti naklet mekle kalmıyacak, kendilerini düşündürecektir de: Bu promete kimdir, bu Hergül kimdir?

200 Alman tayyaresi *Dün Londra mıntakasına geçemedi*

Şimal Denizinde fırtına sükûnet buldu

Londra, 20 (A.A.) — Gece zarfında hüküm sürmüş olan fırtınanın şiddeti sabahleyin azalmış ise de rüzgâr cenubu garbiden esmekte devam etmiştir. Deniz daha sakindir. Hava ara sıra açılmaktadır. Fransa sahili İngiltereden vazıh bir surette görülmektedir.

Londra, 20 (A.A.) — Röyter: Bu sabah Londra mıntakasına geçmek teşebbüsünde muvaffak olamıyan Alman tayyareleri 200 den fazla tahmin edilmektedir. İngiliz avcı tayyareleri düşmanı bekliyorlar gibi idi. Çünkü son düşman filosu sahili aşar aşmaz birinci Alman filosunun etrafı düşmanın ilerlemesine şiddetli karşı koyan bir çok spitfire ve hürricanlarla sarılmıştır. (Devamı 2 incide)

Kübadaki Fransız ve Belçikalılar da General dö Gole iltihak ettiler

Havana, 20 (A.A.) — Röyter:

Kübadaki Fransız ve Belçika kolonisi azaları akdettikleri bir toplantının sonunda general Dö Gole bir telgraf çekmişler ve bu telgrafta hür Fransa davasına müzaheretlerini bildirmişlerdir. (Devamı 2 incide)

Bulgar kıtaları Bu sabah cenubî Dobrucaya girdi

Romen ve Bulgar askerleri kucaklaştılar

Sofya, 20 (A.A.) — Craiovada aktedilen Bulgar - Romen anlaşması mucibince, cenubî (Devamı 2 incide)

Günlerin Peşinden:

Türk münevveri

Ahmet Emin Yalman, Türk münevverlerinin köy meseleleri ile alâkadar olmadığından şikâyet eder bir yazı yazdı; bu makaleden bir iki satırı alıyoruz.

Vatan başmuharriri diyor ki: Türk münevverleri köy meseleleri ile alâkadar değildir. Türk köylüsü Türk münevveri için adeta Lâponyalı, Patagonyalı kadar meçhul bir insandır..,

Galiba arkadaşımız makalesini yazdıktan sonra bir kere olsun tekrar gözden geçirmemiş. Bütün Türk münevverlerini bu derece mahkûm eden bir cümlenin düşünmeden yazılmış olmasına bile akıl ermiyor. Türk münevverleri arasında Türk köylüsünü tanımıyanlar, alâkadar olmıyanlar vardır. Fakat Türkiyede bütün münevverleri böyle farzeden bir muharririn evvelâ Türk köylüsünü bilmediği kendi itirafile anlaşılır; fakat Türk köylüsünden başka Türk münevverini de bilmediğine bu ibaresi şahadet etmez mi? *Hasan Kumçayı*

Hâdiseler arasında

Japonyada vaziyet

Tokyoda imparatorun riyaseti altında toplanan fevkalâde saltanat meclisi Japonya vaziyetini günün meselesi haline getiriyor.

Japonyanın bir Çin harbine dalmış olduğunu herkes biliyor. Tokyo hükûmetinin bütün gayreti, bütün faaliyeti Çin mukavemetini kırmaktır; Çankayşek'i itaate getirmektir. Çin harbini 1937 senesinde Prens Konoye Başvekil iken açmıştı. Ondan sonra hükûmette bir kaç defa değişiklik oldu. Sırası ile Hiranoma, general Abe, amiral Yonai kabineyi teşkil ettiler.

Fakat bu hükûmetlerin ömürleri çok sürmedi. Bu defa her vakitkinden daha kuvvetli olarak Prens Konoye iş başına geçti. Prens Konoye Japonyanın en enerjik bir şahsiyeti olarak tanınmıştır. Evvelce hükûmete geçince Çin harbini açtığı gibi bu defa kabineyi teşkil eder etmez de Japonyada partileri ilga etti. Almanyada ve İtalyada olduğu gibi memleketi tek parti ile idare etmek kararını verdi ve bukararı belli başlı parti reislerine kabul ettirdi. Artık bugün Japonyada parlâmantarizm yerine ünitarizm kaim olmuştur.

Yalnız Japonyada imparatorluk ilâhlardan inen bir takım hususi imtiyazlara malik bulunan bir varlık olduğundan Japonyadaki tek parti rejimini tamamile nazi, yahut faşizm sistemlerinin aynı gibi telâkkî etmek doğru değildir.

Japonya şimdiye kadar Almanya ve İtalya ile ittifak aktetmedi. Aktetmek te istemedi. Yalnız bu devletlere yaklaştı. Fakat hâdiselerin sevki ile bir gün böyle bir ittifakın vukuu imkânsız değildir. Eğer Alman hariciye nazırı Fon Ribbentrop'un Roma seyahati ile Tokyoda toplanan saltanat meclisi arasında bir münasebet varsa şimdiden böyle bir yaklaşma zemini hazırlanıyor demektir.

İspanyanın vaziyeti

Son zamanlarda İspanya dahiliye nazırı ve diktatör mareşal Frankonun kaymbiraderi Serrano Suner Hitler tarafından davetli olarak Berline gitmişti, bir müddet orada nazi zimamdarları ile görüştü. Bu görüşmeler esnasında İspanyanın İngiltere alehine Almanya ile birlikte harekete geçip geçmiyeceğine dair bir anlaşma olması ihtimalinden bahsedenler oldu ise de fiiliyat bunu teyit eder görünmedi.

Bundan bir kaç gün sonra Alman hariciye nazırı Fon Ribbentrop'un Roma seyahati vukua gelince seyahatin sebepleri arasında İspanya vaziyetini de hatırlatanlar oldu.

Şüphesiz Roma görüşmeleri esnasında umumi meseleler gözden geçirilirken İspanyanın vaziyeti de tetkik olunacaktır. Fakat Fon Ribbentrop'un seyahatine İspanya vaziyetinin yegâne mevzu teşkil etmesi gayrivarittir. Zira İngiltere sulhun akdinden sonra Cebelüttarığı İspanyaya iade etmeği vaadetmiştir. Üç sene dahili harp geçirerek tamamen sarsılmış İspanyanın böyle sulhun akdinden sonra kendiliğinden eline geçeceği şüphesiz olan bir kaya parçası için bütün varlığını tekrar ortaya atması ve sonu ne vakit geleceği belli olmıyan bir dünya harbine karışması muhtemel değildir. A.

Tokyo toplantısı ile Roma konuşmaları arasında bir münasebet var mı?

(Baş tarafı 1 incide)

Sonra amiral Yonai kabinesinin çekilmesi üzerine yeni hükûmeti teşkil eden Prens Konoye'nin Japonyada bütün partileri ilga ederek bir tek parti rejimine döndüğünü unutmayalım. Bu rejim değişikliği ile Almanya ve İtalyaya karşı Japonyada başlıyan ruhi yakınlık yeni bir anlaşma ile teyit olunabilir. Ve eğer şimdiye kadar pek inanılamıyan böyle bir anlaşma fiilen tahakkuk ederse Avrupa harbi yavaş yavaş içerisine Uzak Şark ve Yeni dünya memleketlerini de alacağı için hakikaten bütün manasile cihan harbi şekline girecek demektir.

200 Alman tayyaresi

(Baş tarafı 1 incide)

Douvres mıntakası ahalisi bir Alman tayyaresinin tepelere düştüğünü ve orada infilâk ettiğini seyretmişlerdir. Az son büyük bir Alman avcı tayyare grupunun Fransız sahillerine doğru kaçtığı görülmüştür. ASIM US

İzmir fuarı kapandı

(Baş tarafı 1 incide)

Onuncu İzmir enternasyonal fuarı, böyle bir zamanda açılmış olması itibarile cumhuriyet Türkiyesinin sulha ve milletler arasındaki samimî işbirliğine verdiği ehemmiyeti tebarüz ettiren ve haricî politikamızın daima açık ve dürüst olan veçhesini bir kere daha göstermeye yarayan mühim bir vazife ifa etmiş bulunuyor.

1940 İzmir fuarının bariz hususiyetlerinden biri de, yurdumuzda hükümferma olan sükûn ve saadeti pek güzel bir şekilde aksettirmiş olmasıdır.

İştirak veya ziyaret edenler veya fuarı uzaktan takip eyliyenler görmüşlerdir ki, uyanık, basiretli bir idareye ve her zamandan daha kudretli bir orduya malik olan Türk milleti büyük ve neşeli bir disiplin ve huzur içinde kendisi için olduğu kadar başkalarına da istifadeli hareketler yaratarak medeniyete ve insanlığa hizmet etmek yolundaki azminde ve mesaisinde muvaffakıyetle devam etmektedir.

1940 enternasyonal fuarının İzmir hesabına sevinçli hâdiselerinden biri de başta muhterem başvekilimiz olmak üzere, hariciye, ticaret, dahiliye, maarif ve maliye vekillerimizle bir çok mebuslarımızın İzmiri teşrif etmiş olmalarıdır. Mühim devlet ve millet işleri arasında kıymetli vakitlerinden ayırarak fuarı ve İzmiri görmeye gelen muhterem başvekilimizin ve muhterem vekillerimizle mebuslarımızın izhar ettikleri takdir ve taltifler bizim için en kıymetli bir mükâfat teşkil ettiği kadar 1940 enternasyonal fuarının muvaffakıyetini gösteren en güzel birer belgedir.

Bundan başka, bu sene birçok dost ecnebi devlet mümessillerinin de fuarımızı ziyaret geldiklerini memnuniyetle gördük. Bütün bu değerli zevat, fuarımız hakkındaki intibaralarını ifade ederken eserin muvaffakiyetinden bahsetmek suretile ilerisi için bize daha çok ümit verdiler.„

Sözlerine devam eden Dr. Behçet Uz, bütün bu şayanı memnuniyet vakalar arasında Türkiyenin biricik enternasyonal fuarının bilhassa bu sene biraz daha kendini gösteren ve bizim elimizde olmıyan yegâne hafif tarafı millî sanayicilerimizin ve büyük tüccarlarımızın alâkasızlıklarından, neşet eden iştirak azlığı olduğuna işaret etmiş ve cumhuriyet hükûmetinin himaye ve teşvikile vücut bulan ve memleketimizin zenginliğinden mühim bir parça teşkil eden birçok kıymetli sanayi ve ticaret mümessillerimiz burada boş kalan yerlerini doldurmaktan müstagni kalmaları na makul bir sebep olmadığına bugüne kadar olduğu gibi bu sene de fuara iştirak eden tüccarlarımızın vukufu pek güzel bir surette göstermekte olduğunu ifade eden reis, millî bir propaganda ve ayni zamanda istifadeli bir alış veriş yeri olan ve sarfedilen emeklerle birçok Avrupa fuarlarına faik bir hale getirilen fuarımızda diğer sanayicilerimizin ve tüccarlarımızın da iştirakini beklemekte ve bunu görmediklerinden üzülmekte haklı olduklarını ve böylece fuarı hazırlayanlarda bir ukte olarak kalan bu noktayı tebarüz ettirmiş, bu yıl fuara iştirak eden Büyük Britanya, Yunanistan, İran, Yugoslavya, İtalya, Macaristan ve Almanya devletlerine ve bu devletlerin Türkiye sefirlerine, İzmir konsoloslarına ayrı ayrı teşekkür etmiştir.

Behçet Uz, sözlerini şöyle bitirmiştir:

1941 in 20 ağustosunda da yine böyle gönüllerimiz rahat alınlarımızda yalnız neşeli iş yorgunluklarının çizgileri, gözlerimizde millî saadetimizin parıltıları ile yine burada buluşacağız.

Hudutları damarlarımızdaki asil Türk kanı ile çizilmiş öz yurdumuzun kapısında bizim de bir anda safları arasına karışacağımız kahraman Türk ordusu beklerken başımızda İsmet İnönü gibi bir tek emri ile yirmi milyon Türkü birden ayaklandıracak kudretli bir şef kahraman başbuğ bulunurken 1941 senesinde de, arkadaşlar İzmirin güneşli, berrak seması altında ve millî saadetimizin derin neşesi içinde yine burada buluşacağız.

Sizlere hayırlı istikbal, güzel işler ve sağlıklar diler hepinizi İzmirliler adına hararetle sevgi ve saygılarımızla selâmlarım.

İngilizce konuşan memleketler arasında Müdafaa işbirliği yapılacak

Nevyork, 20 (A.A.) — Röyter: Nevyork Times gazetesinin Vaşington muharibinin bildirdiğine göre, Amerika hükûmetile İngiliz mümessilleri arasında karşılıklı istihbarat işbirliği imkânlarını tetkik etmek üzere müzakereler cereyan etmektedir. Bu işbirliği bilhassa karşılıklı müdafaa için hava ve deniz üslerinin istimalinde ve ingilizce konuşan memleketler arasında daha sıkı bir surette yapılacaktır.

Muhabirin diplomatik mahfillerden öğrendiğine nazaran müzakerelere iştirak edenler arasında hariciye nazırı Kordel Hul, İngiliz büyük elçisi Lord Lothian ve Avustralyanın Vaşington büyük elçisi B. Casez bulunmaktadır. Müzakerelerin henüz iptidaî safhalardan ileri gitmediğine fakat üslerin Amerika tarafından fiilen kullanılmasına elverişli bir anlaşma tasavvur edildiğine işaret edilmektedir. Teşrinisaniden evvel katî hiç bir karar beklenmemektedir.

Muhabir, görüşmeler esnasında cihanın muhtelif kısımlarındaki vaziyete ait oldukça mufassal malûmatın Amerika ile İngiltere arasında teati edildiğini zannetmektedir.

12 adadaki İtalyan üsleri

(Baş tarafı 1 incide)

Raporlar, 12 adada bulunan petrol depolarına büyük hasarlar verdirildiğini göstermektedir. Kuvvetli bir deniz refakat filosu olmaksızın bu zararı telâfi etmek için İtalyanların müşkülât çekecekleri şüphesizdir.

Londra, 20 (A.A.) — Bir torpito muhribinde bulunan Reuter ajansının hususî muhabiri şu telgrafı çekmektedir:

Eğe denizinde ve şarkî Akdeniz de torpito muhripleri ve kruvazörlerden müteşekkil bir filo ile yapılan iki bin millik bir keşif seferini ikmal ettim. Filomuz, 12 adaya kaçak petrol taşıyan gemilerle düşman denizaltılarını aramak üzere Yunan adaları denizinde devriye vazifesini ifa etmekte idi.

İtalyanların hakim olduklarını iddia ettikleri bütün bu deniz sahasında ancak iki İtalyan denizaltısına tesadüf ettik. Bunlara torpito muhriplerimiz denizaltı bombalariyle birkaç salvo göndermiştir.

Birkaç gün Radostaki İtalyan tayyarelerinin faaliyet sahaları dahilinde bulunduk. Fakat düşmanın gösterdiği yegâne mevcudiyet eseri bataryalarımızın menzili haricinde daireler çizerek uçan ve derhal kaybolan bir deniz tayyaresi olmuştur. Bundan çıkarılacak mana şu olabilir ki, Eğe denizi üzerinden nakli tamamen İngiliz donanmasının kontrolü altında bulunan benzin, 12 adada azalmış bulunmaktad

Kahire, 20 (A.A.) — İngiliz hava kuvvetleri umumî karargâhının tebliği:

12 Ada'da bulunan düşman üslerine karşı dün çok muvaffakıyetli bir hücum yapılmıştır. Rados adasında kâin Maritza mevkiinde yangınlar çıkarılmış ve Calatoda infilâklerden sonra büyük yangınlar müşahede edilmiştir.

Leros adasında Porto Lago koyunda hangarlar, kışlalar ve dalga kıran üzerinde tam isabetler kaydedilmiştir. Bir benzin deposu bombardıman edilmiş ve sahil boyunca yagınlar görülmüştür. Bütün tayyarelerimiz üslerine dönmüslerdir.

Paraşütçülerimiz Antakyada

Genç tayyareciler elli bine yakın halk tarafından karşılandı

Antakya, 20 (A.A.) — Hava kurumu paraşütçüleri bugün şehrimize gelmiş ve meydanda başta mebuslarımız ve valimiz olmak üzere, askerî, mülkî erkân, parti belediye, bütün teşekküller erkânı olmak üzere elli bine yakın muazzam bir halk kütlesi tarafından alkış tufanı ile karşılanmıştır.

İlk tayyare ile gelen Emir Ali Yasın halka hitaben çok heyecanlı bir hitabe irat ederek Türk havacılığının inkişaf ve tekâmülünü anlatmış ve bütün Türk milletinin bir kale gibi her zamandan daha çok kuvvetli olduğunu, Türkiyenin sulh içinde yaşayan en mesut ve cihanın gıptasını çeken bir yurt olduğunu tebarüz ettirmiştir.

Bundan sonra ikinci tayyare ile gelen genç paraşütçülerimiz bin metreden muvaffakıyetli atlayışlar yapmış halkın arasında ve omuzlarında taşmarak otele kadar götürülmüştür. Bilhassa paraşütçü kızlarımızdan Edibe ile Muzafferin gösterdiği muvaffakıyet sevinç gözyaşlarile takip edilmiştir.

Antakya bugün en mesut ve en güzel bayramlarından birini yaşamaktadır. Havacılarımız şerefine bugün öğle ve akşam ziyafetleri verilmiştir. Misafirler yarın sabah Antebe gideceklerdir.

Musolini dün Ribentropla bir kere daha görüştü

Roma, 20 (A.A.) — Stefani bildiriyor:

Duçe, bugün Alman hariciye nazırı Von Ribbentropu, Venedik sarayında bir kere daha kabul etmiştir. Kont Cianonun da iştirak ettiği bu görüşme, saat 17 de başlamış ve saat 18 de nihayete ermiştir.

Roma, 20 (A.A.) — D.N.B.: Müttefik olarak işbirliği yapan mihver devletleri devlet adamları arasında doğrudan doğruya yapılmakta olan normal temaslar çerçevesi içinde cereyan eden bugünkü görüşmelerin çok büyük ehemmiyeti, İtalyan siyasî mahfillerinde bir kere daha belirtilmektedir. Bu görüşmelerin ehemmiyeti, en yüksek noktasına vasıl olmuş bulunan harbin son safhası dolayısile de bir kat daha artmaktadır.

İtalyan mahfillerinde söylendiğine göre, bu görüşmeler esnasında anlaşmanın tam olduğu ve tetkik edilen muhtelif meseleler üzerinde noktai nazarların tamamile tetabuk ettiği müşahede edilmiştir. Bu keyfiyet, bugünkü vaziyeti tamamile şayanı memnuniyet olan harbin müctakbel harekâtı hakkında da aynen varit bulunmaktadır.

Tuna meselesi ve İspanya ile münasebetlere gelince, İtalyan mahfilleri, günün bütün meselelerinin tetkikatı bahis mevzuu olduğu zaman her halde bu iki meselenin de görüşülmüş bulunduğu, tamamile mahrem olan müzakereler hakkında tafsilât vermeden ve ifşaatta bulunmadan söylenebilir demektedir.

Diğer taraftan, her müşahit şunu bilmektedir ki, cenubu şarkî Avrupası meseleleri, daima mihver devletleri tarafından büyük bir dikkatle ve tam işbirliği zihniyeti ile takip edilmiştir. İtalyan mahfillerinde deniyor ki:

Her sahada, mihver siyasetinin az çok dikkatini çeken ve kendisi için az çok şayanı memnuniyet olan unsurlar ve bölgeler vardır. Fakat bu müşahitler düşmanlarımızın bu sahada müdahale ve entrikalarının imkânsız bir hale getirilmesi icap ettiğini de unutmamalıdır. Pek tabiî olarak mihver devletleri, devreleree ve mıntakalara, günün siyasî şeraiti ile değişen bir alâka göstermektedir.

Bulgar kıtaları

(Baş tarafı 1 incide)

Dobrucayı işgal etmek üzere yarın sabah saat 9 da eski Romen - Bulgar hududunu geçecek olan üçüncü ordu kumandanlığı bugün neşrettiği tebliğde diyor ki:

Romen hudut muhafızları mevzilerinden çekilmeden evvel Bulgar mevzilerine gelerek çok samimî vedada bulunmuşlardır. Hattâ bazı yerlerde Romen askerleri Bulgar askerlerile kucaklaşmışlar ve iki memleketin bundan böyle ebedî olarak dost kalmaları temennisinde bulunmuşlardır.

Sofya, 20 (A.A.) — D. N. B. Bugün Bulgar mebusan meclisi fevkalâde bir toplantı yapmıştır. Meclis reisi Logofedof kral Borisin ve hükûmetin siyaseti sayesinde Dobruca meselesinin halledilmiş olmasından dolayı parlâmentonun sevincine tercüman olmuştur.

Kübadaki Fransızlar

(Baş tarafı 1 incide)

Noumea - Yenikaledonya, (A. A.) — Röyter bildiriyor:

Yenikaledonyanın hür Fransaya iltihakı heyecanlı şerait içinde cereyan etmiştir. Halk büyük nümayişler yaparak umumî vali muavini general Denisi istifaya mecbur etmiştir.

Pasifikte de Gol hareketinin şefi bulunan Sautot iktidarı eline aldığı zaman heyecanlı sahneler olmuştur.

Siyam'ın Fransadan isteği

Tokyo, 20 (A.A.) — D.N.B. ajansı bildiriyor:

Domei ajansının Hongkongdan haber aldığına göre, Thailand (Siyam) hükûmetinin murahhası Bangkok'daki Fransız maslahatgüzarlığına yeni toprak mutalebesinde bulunan bir nota vermiştir. Bu mutalebeler, evvelce terkedilmiş olan arazinin iadesi hakkındaki isteklerden daha şiddetli bulunmaktadır. Malûm olduğu üzere Siyam'ın evvelki istekleri reddedilmiş bulunuyordu.

Hongkong, 20 (A.A.) — Röyter:

Henüz teeyyüt etmemiş olan bazı haberlere göre, Japonya Hindiçiniye 72 saatlik bir ultimatom vermiştir. Ultimatomun müddeti pazar günü gece yarısında bitecektir.

Singapur, 20 (A.A.) — Röyter: Umumiyetle iyi haber alan mahfillere göre, Hindiçini hakkındaki Fransız — Japon müzakereleri, katî surette inkıtaa uğramıştır.

Cenevre, 20 (A.A.) — D.N.B.: Vişideki Amerikan membalarından gelen haberlere göre, Fransız hariciye nazırı Boduin, Amerika klübünde Amerikan gazetecileri önünde söylediği nutukta Taland (Siyam) m Fransız Hindiçinisi hakkındaki taleplerini de bahis mevzuu etmiştir. Boduin, Fransız hükûmetinin Tailand tarafından son dakikada yapılan talepleri reddetmek mecburiyetinde kaldığını bildirmiştir.

Fransız — Japon müzakerelerini bahis mevzuu eden B. Boduin bu hususta şunları söylemiştir:

Bu müzakerelerde Fransız hükûmeti, Fransız hâkimiyeti hukukuna hürmet edilmesi üzerinde ısrar eylemiştir. Bu müzakerelere, 13 haziranda, yani general Veygandın Mont-Richard'da Fransız hükûmetine mütareke talep etmek lâzım geldiğini bildirdiği günde, Hanoy'da başlanmıştır. Fransa, Japonyanın talep ettiği imtiyazları nazarı dikkate alan bir askerî, siyasî ve ekonomik anlaşma akdetmeye hazırdır. Japonyanın, Uzak şarkta büyük devlet sıfatile, Hindiçinide bazı imtiyazları mevcuttur ve halen realist bir siyaset takip eden Fransız hükûmeti bu hakkı tanımaktadır. Fransa, halen, Japon askerlerinin Hindiçiniden geçmesi hakkında Tokyonun talebi üzerinde Japonya ile müzakere halindedir. Bu müzakereler hiç bir zaman inkıtaa uğramış değildir ve halen de devam etmektedir. Yakında askerî, siyasî ve ekonomik bir anlaşmaya varılacağı ümit olunmaktadır.

GÜNÜN AKISLERİ

Hayvanları ezen şoförleri cezalandırmak

Hiddetlerinden idareleri elinden çıkıp karşılarındakine "Hayvan!„ diye haykıranlar, mükemmel bir hakaret etmiş olduklarına kanidirler. Halbuki "hayvanlık„ , süflî bir derece olmaktan ziyade, merhamet uyandıran bir zavallılıktır.

Dün sabah Çarşıkapıdan delice kopan bir otomobil, büyük cadde üzerinde iki köpeği birden ezip geçti! Hayvancağızlardan biri derhal öldü. Öteki ağzı burnu kan içinde yuvarlanarak caddenin öbür tarafına fırladı... Sesi çıkmıyordu zavallının. Sanki, arkadaşının, ölümle neticelenen akibeti yanında kendini kurtarmış olmanın verdiği bir sevinçle acısını unutmuş veya haykıramıyordu. Serkeş otomobil, safra atan bir gemi tabiiliği ile yoluna devam etti ve bir an içinde gözden kayboldu.

Birçok kişiler ölen ve yaralanan köpeklerin başı ucunda durdular. Acındılar. Fakat bir köpeği öldürdüğü için şoförü takip etmek kimin aklından geçer? Ve bir hayvanın, hele sahipsiz sokak köpeklerinin, otomobil, tramvay, araba veya bisiklet tarafından çiğnenmesi dolayısile kimi mesul tutacaksınız?

"Hayvanları himaye cemiyeti„ nin icraî tesiri ne olabilir ki...

Zavallı dilsiz ve himayesiz hayvanlar... Onlardan meselâ şu iki zavallı mahlûkun adını kullanarak birisini tahkire kalksam, gözümde daima bu hüzün ve merhamet manzarası canlanacaktır. Karşımdakine ne "sefil„ ne "hain„ demiş olacağım? Sadece "zavallı!„ . . .

Fakat şunun şurasında duralım: Hayvanları öldürüp geçen bir şoför, vatman, motosiklet veya bisiklet süren insan hakkında — hele o hayvanlar sahipsiz olduğu zaman — neden takibat yapmıyoruz? Hayvanların müdafii kesilmekte büyük bir lezzet ve fazilet bulunduğunu kabul etmesek bile, bu hareketin insanların vikayesi ile olan münasebetini sezmiyor mıyız?

Sebepsizce bir zararsız hayvanı öldürüp geçebilen şoför, zararlı veya zararsız, her türlü hayatî hakları muhafaza altına alınmış biz insanları nasıl tekerlekten geçirmez? Dikkat ayrıca birdir. Hissî yaradılış, — nerde tebarüz etmiş olursa olsun — hayat karşısında daima bir olmak lâzımgelir. İnsanların biribirlerine karşı şefkat derecesini ölçmek üzere "karıncayı bile öldürmez„ derler. Bu adamlar ise, köpeklere kadar ezip parçalıyorlar

Hikmet Münir

Şehir Haberleri

Politika:

Küçük sanayiin himayesi

Türkiyede nüfusun dağılış şartları, hâlâ kesafetin yüzde 79 nisbetinde köylerde bulunması, büyük şehirlerin azlığı, ve nihayet toprak üzerinde ve tezgâhta çalışan vatandaşlarm iş şartları bir takım iktısadi ve içtimai meselelerin hallini zarurileştiriyor. Bu meseleler doktrinlerden, veyahut büyük nazari kaynaklardan değil de bizzat memleket realitesi içinde tetkik edilerek mevcut istihsali daha rasyonel bir hale koymak mecburiyeti vardır.

Büyük merkezlerdeki fabrikalarımızın istihsalâtı bu çalışma temposuna şüphesiz bir hız vermiştir. Fakat memlekette yünlü kumaş istihsalinde vasati olarak vatandaş başma yirmi santim kumaş düştüğünü bir misal olarak söylemek mümkündür.

Normal şartlara göre milli istihsal istediğimiz mertebeye gelmiş olsaydı bir vatandaş başma altı yüz santim haydi çocukları da hesaba katalım hiç olmazsa vasati olarak dört yüz santim yünlü kumaş düşmesi lâzım gelirdi.

Bir misal olarak aldığımız bu rakam senelerce sanayii sadece tahrip edilmiş, bütün iktısadi kuvvetleri imparatorluk tarafından bir müstemleke haline sokulmak için imha olunmuş bir memleketin bu kötü devreyi yıktıtkan sonra milli bir ekonomi kurmak hususunda yaptığı büyük hamlenin ilk tezahürlerinden biridir. Realiteyi olduğu gibi görmek bizi ümitsizliğe sevkedemez. Bilâkis bu memleketin iktısat tarihini yakından bilenler için bu manzara bir ümit levhasıdır. Mesut bir dönümün ifadesidir. Memleketin muhtaç olduğu iktısadi bir mana ifade eden malların meydana çıkması için daha büyük hızla makineleşmeğe mecbur olduğumuz gibi mevcut köy kuvvetlerini de istihsal davasında büyük gediği kapatmak için çalıştırmak mecburiyetindeyiz. Madem ki köy ve küçük kesafet mıntakaları bir realite olarak mevcuttur.

Büyük fabrikalar madem ki boşluğu dolduracak bir mevcudiyete henüz sahip değildirler. Şu halde istihsali nizamlamak için bütün kuvvetleri; çıkrıktan motöre, insan kolundan elektriğe kadar hepsini harekete geçireceğiz; ve hepsi bizim davamızın saflarında yer tutacaklardır.

Küçük sanayiin niçin himaye edilmesi lâzım olduğunu bu sebepler izah eder sanırım, diğer taraftan memlekete gelen ithalât emtiası kendiliğinden mahdutlaşmaktadır. Dünyanın içinde bulunduğu harp şartları harbin içinde ve dışında bulunan memleketlerde otarşi çemberlerini daha çok sıkmaktadır. Hattâ bazı memleketler bu otarşi yüzünden tabii ham madde yerine suni ham maddeler tedarik ederek ihtiyaçları karşılamak zaruretinde kalmışlardır.

Sakarin şekerin yerini tuttuğu gibi, süt nesiç sanayiinin ham maddesi halini almıştır. Sanayide sentetik adını alan mahsuller böylece piyasalarda rol almaktadır. Biz de harbin tesirlerine tabi olan bu dünyanın içinde yaşıyoruz. Ona intibak edeceğiz. Makine kuvvetlerimiz gibi küçük sanayi kuvvetlerimizi istihsali çoğaltmaya hasredeceğiz. Memleketimizde imparatorluğun bütün koloni politikasma rağmen mevcudiyetini muhafaza eden bir küçük sanayi mevcuttur. Bu sanayi teşkilâtsızlık, sermayesizlik yüzünden mütemadiyen mağlûbiyetten mağlûbiyete uğramıştır. Bugün el uzatılacak mevzu budur. Bunları şu şekilde hulâsa edebiliriz:

I — Mevsimlik ziraat işleri ile meşgul olan vatandaşlarm istihsal mevsimi haricinde meşgul olabileceği el sanayii.

II — Mevcut tezgâhlarm sahipleri sermayesizlik yüzünden yavaş yavaş mutavassıtların işçileri haline girmektedirler.

III — Teşkilâtsızlık yüzünden tezgâh sahipleri pazara değil ancak tek satıcıya mal satmak mecburiyetindedirler.

Pazarlık mahduttur.

Buna mukabil teşkilâta sahip olan yerlerde el sanayii refahın kapısını açmaya muvaffak olmuştur. Bir misal olarak size Uşak kazasına tabi Kara hallı nahiyesinin el sanayiindeki faaliyetini zikretmek mümkündür. Bu nahiye tezgâh sahipleri teşkilâtlanmak imkânını buldukları için pazarlarının hududunu bir hayli genişletmeğe muvaffak olmuşlardır. Karahallı tezgâhlarında dokunan mallar ötedenberi Örencik katırlarının sırtında tâ Bitlise kadar sevkolunur. Oralarda satışlar yapılırdı. İktısadi manasile teşkilât kurmasını bilen bu nahiye halkının yaptıkları iki işi zikredeceğim. Birincisi bu nahiye halkı kendileri 250 bin lira masraf ederek nahiyeye uzak mesafeden borular içinde su getirmişler ve evlerinin tesisatını buna göre yapmışlardır.

Yine bu nahiye halkı geçen sene idi bir yolun yapılması için aralarında elli bin lirayı bir kaç dakika içinde taahhüt imkânını bulmuşlardır. Bu iki misali vermekten maksadım iktısadi organizasyonun ehemmiyetini anlatmaktadır.

El sanayii himayeye mazhar olurken bu tezgâhlarm bilhassa işlerinin bünyesine göre ciddi bir surette kooperatifleşmesini temin etmelidir.

Diğer taraftan tezgâhların verimini temin için, iktısadi meselelerle birlikte yürüyen sosyal meselelerin de halli icap eder. Kredi, ham madde tedariki işlerinde hükûmetin göstereceği yardım gerçekten memleket istihsalini kendi sosyal bünyesi içinde daha rasyonel, daha verimli bir hale koyacaktır. Beklenen şey süratle muvaffakiyettir.

SADRİ ERTEM

Pamuk ipliğinden sonra yün ipliği buhranı

ipliksiz kalan fabrikalara iplik bulunacak

Pamuk ipliğinden sonra yün ipliği üzerinde de buhran başgöstermiştir. Her sene hariçten ithal edilen 750—800 bin kilo Merinosun bu yıl getirilememesi buna sebep olmuştur. Alâkadarlar ihtiyacı yerli merinoslarla karşılıyabilmek için bir halita yapmağı düşünmektedir. Floş artıkları veya Trakya yapağılarmm bu halitaya dahil edilmesi üzerinde çalışılmaktadır. Böylelikle dahili ihtiyacm temin edileceği zannolunuyor.

Diğer taraftan pamuk ipliği ihtikârı üzerinde tetkikler yapmak ve ipliksiz kalarak faaliyetlerini tatil eden fabrikalara iplik bulmak üzere bugünlerde mıntaka ticaret müdürlüğünde bir toplantı yapılacaktır. Şimdiye kadar yapılan tahkikat piyasadaki bütün stoklarm bir kaç tüccar elinde bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bunlar hakkında takibata girişilecek ve fabrikadan aldıkları malları ne yaptıkları kendilerinden tahkik olunacaktır. Diğer taraftan Yedikule fabrikası ipliklere paket başına 55 kuruş zam yapmıştır. Buna rağmen piyasada bu zamdan çok fazlaya iplik satılmasma devam edilmektedir.

Fındık tacirleri yeni ihraç müsaadesi istedi

Macaristanm fındıklarımız için ayırdığı kontenjan bitmiştir. Fakat bazı ihracat tacirleri alâkadarlara müracaat ederek Macaristana evvelce yaptıkları fındık satışları olduğunu ve bunları Macaristana ithal edebileceklerini bildirmişler; ihracat müsaadesi istemişlerdir. Ticaret Vekâleti eskiden yapılmış olan bu satışlar için müsaade verilmesini muvafık görmüştür. Bunun üzerine dünden itibaren mıntaka ticaret müdürlüğü müsaade vermeğe başlamıştır.

Zahire ihracat birliği kurulduğundan şimdiye kadar mıntaka ticaret müdürlüğü tarafından verilmekte olan zahire lisansları bundan sonra birlik tarafından verilecektir.

Gümrüklerde bekleyen su saatleri

İthal müsaadesi verildi

Fransadan getirilerek bazı formalite müşkülâtı yüzünden aylardanberi gümrüklerde bekliyen sular idaresine ait 1000 tane su saatinin nihayet ithal edilmesi temin olunmuştur.

Uzun zamandanberi saat buhranı çekildiğinden bu saatler derhal tevzi edilecektir. Saatler bugünlerde gümrükten çıkarılacaktır.

Meseleler:

Unutulan bir mesele

Belediye, her türlü itirazlara rağmen ve haklı olarak belediye mevzuatma riayet etmiyenlerden ceza alıyor. Suçlu şoförler, hile yapan esnaf ve tramvaydan atlayanlar bu meyandadır.

Yalnız gene bu arada takip ve kontrol edilmesi lâzım olan ve esasen karar da verilmiş bir mesele unutulmuştur: Sağdan yürümek, tramvaym ön tarafmdan binip, arkadan inmek; sokağa öteberi, sigara kutusu, çikolata kâğıtları atmak... Bunlar da vaktile ceza görüyorlardı.

Fakat hepsi unutuldu. Eğer zabıta yeni bir teftiş işine başladı ise bütün bunları da göz önünde bulundurmalı ve ona göre hareket etmelidir.

İzmirde biriken mallar için

Tüccarlar motör ve yelkenli tutuyor

Her tarafa deniz yoliyle nakliyat yapılamaması yüzünden ticaretimizin kara yoliyle merkezî Avrupa ve Balkanlara doğru genişlediği malûmdur.

Bu sebeple İzmirde Balkanlara ve merkezî Avrupaya nakledilmek üzere mühim miktarda ihracat eşyası birikmiştir. Her sene haftada 13-14 vapurun uğradığı İzmir limanma bu sene ancak 2-3 vapur uğramaktadır. Denizyolları idaresi de fazla vapur işletmediğinden ihracatçılar çok müşkül vaziyette kalmışlar ve bu mallarm İstanbula nakli için büyük motörler ve yelkenliler kiralamağa girişmişlerdir.

Fakat bu vesait çok az mal taşıyabileceğinden sıkıntmın önlenebileceği zannedilmemektedir.

Dubadan demir sökerken yakalandı

Mustafa adında sabıkalı bir hırsız, dün (Atatürk) köprüsünün dubasından demir söküp çalarken yakalanmış, ikinci sulh ceza mahkemesinde sorgusunu müteakip tevkif olunmuştur.

Görüp düşündükçe:

Otobüs meseleleri

Bir çok kere gazetelerde bu işin, tek bir hâdise olarak muhakeme edildiğini gördük. Fakat artık "meselesi,, değil, ortada "otobüs meseleleri,, var.

Evvelâ, sık sık, hele şu son günlerde büsbütün sık bir takım kazalar oluyor. "Kaza,, adını verdiğimiz bu tedbirsizliğin daima iki noktadan ileri geldiğini görmüşüzdür.

1 — Makine bozukluğu, araba sakatlığı, maddenin eksikliği,

2 — Şoförün ehliyetsizliği, lâübaliliği, sarhoşluğu.

Hangisi olursa olsun, bunlar, bizce suçun ağırlığını arttırmaktan başka işe yaramaz.

Şehrimizde işletilen arabaların yüzde yetmiş belki de sekseni, kendilerine verilen ada lâyık değillerdir. Çoğu kamyon bozması külüstür arabalardır. Zavallı halk, bunların içine işkence mahkûmları gibi doldurulur; döşemeden tekme, tavandan yumruk yiye yiye külçe haline konulduktan sonra bir istasyondan ötekine indirilir

İşletme imtiyazı, yahut izini verilirken, acaba istida sahiplerine, hiç kimse çıkıp da:

— Arabalarınızı görelim!

Demiyor mu?

Gördüğümüz, hattâ bindiğimiz birtakım seyyar arabalar, ne yalan söyliyelim, bize böyle bir teftişin yapılmadığı zannını vermektedir.

Peykelerinde otururken, dizleriniz karşı sıranın tahta arkalığına dayanır. Vücudünüzün ağırlığı altında bu zavallı dizler çürür. Deccalın eşeği gibi, her yerinden ayrı iniltiler, zıngırtılar, gıcırtılar çıkararak yuvarlanan, sıçraya sıçraya debelenen bu arabalara "otobüs,, demek için, insanın ne kadar cömert olması lâzım geldiğini de ancak Allah bilir.

Belki bir sene evvel, otobüs meselesinin, belediyece işletilerek kökünden halledileceği yazılmış, halk sevindirilmişti. Fakat işte aradan bu kadar zaman geçtiği halde, biz yine o arabalarda, biraz daha eskiyip, biraz daha berbadlaşan işkence makineleri içindeyiz.

Sonra, bunlar muntazam işlemiyorlar da. İlk istasyonlarda doluyorlar ve artık aradaki durak yerlerini dolduranlara dönüp bakmadan çamur ve tozlarını saçarak koşuyorlar. Bari kalkış noktalarında ara duraklarda bekleyenler için birkaç kişilik yer ayrılma emri verilse ve bu emrin tatbiki hususunda titiz davranılsa. Başka vasıtalardan mahrum semtlerde beklemekten halkın ayaklarına kara su iniyor. Bunun için ne masrafa, ne dövize, ne bilmem neye ihtiyaç var. Bir emir verilsin, zabıta kontrola memur edilsin yeter.

HAKKI SUHA GEZGİN

Un haline getirilebilen Kuru sebzelerin ihracı yasak edildi

Ticaret Vekâleti, bakla, mercimek gibi un haline getirilebilen bütün kuru sebzelerin ihracını menettiğini dün mıntaka ticaret müdürlüğüne bildirmiştir. Bunun üzerine harice bu maddelerden göndermek isteyenlere lisans verilmemeğe başlanmıştır.

Bu karar, bu maddelerin yeni sene rekoltelerini ve piyasadaki stoklarmı tesbit için verilmiştir. Alınacak neticelere göre, men kararının devamı veya kaldırılması hususunda yeni bir karar verilecektir.

Üniversite kız talebeleri

Bu yıl atış talimlerine iştirak edecek

Lise, orta okullarla üniversitede tatbik edilmekte olan askerlik dersleri 60 talimatnamesi üzerinde görülen lüzuma binaen bazı değişmeler yapılmış ve bu değişmeleri ihtiva eden yeni talimatname üniversiteye ve diğer okullara gönderilmiştir.

Yeni talimatnameye göre kız talebelerin askerlik derslerine bazı ilâveler yapılmıştır. Şimdiye kadar kız talebeler yalnız nazarî olarak askerlik derslerine iştirak etmekte ve kendilerine umumî olan askerlik müfredatı üzerinde erkek talebeler gibi ders gösterilmekteydi. Kızlar yalnız kampdan müstesna tutuluyordu. Yeni talimatnamede kızlara askerlik dersi ayrı bir müfredat programı çevresi içerisinde gösterilecektir.

Bu müfredat programında kızlar erkeklerden ayrı olarak ders göreceklerdir. Kendilerine askerlik dersi; harp ve sulh zamanlarında memleket dahilinde görecekleri hizmetler mevzuu etrafında ders verilecek, paraşüt ve hava hücumları zamanında yapacakları hizmetler, yaralılara yardım, memleket işlerinde kadınların rolleri izah edilecektir.

Kız talebeler bu yıl aynı zamanda atışlara da iştirak edeceklerdir. Silâh ve tabanca kullanmasını öğrenecekler ve muayyen hedeflere atış yapma talimleri icra edecek lerdir.

Yugoslavyadan sellüloz getirilecek

İzmit kâğıt fabrikası için Yugoslavyadan sellüloz getirilmesi temin edilmiştir.

Fabrika bundan sonra normal şekilde işliyebilecektir.

Bakkallara kahve dağıtılıyor

Gümrüklerden çıkarılmakta olan 25 bin çuval kahveden şimdilik 110 çuvalı İstanbul bakkalları için ayrılmıştır.

Bunlar bakkallar cemiyeti vasıtasile muhtelif semtlerdeki bakkallara ihtiyaçlarma göre, tevzi edilecektir. Bu mikdar az olmakla beraber, almacak neticeye göre hareket edilecektir.

Devlet Kuşu

Aşk ve macera romanı

Yazan: **Moris dö Kobra**

Çeviren: **Muzaffer Acar**

— 10 —

Biricik oğlunun, Allah gibi taptığı kocasile anlaşamayıp evini terketmesinin yarattığı tesiri ben de duyuyor, onun titrek sesile söylediği sözleri hatırlıyorum. Zavallı annemin bütün tesellisi, yaptığı iyiliklerle sevgili kocasını muhafaza etmek ümidi olacak.. Benim de yabancı bir memlekette annemden uzak yaşadığım müddetçe bütün tesellim annemin bu ümitle mesut olmasından ibaret kalacaktır.

* * *

Üç sene memleketime dönmeden Pariste yaşadım.. Babamı bir kere olsun görmedim.. Annem her sene yazın bir müddet için bana misafir geldi. Onun beyaz saçlarını öpmek fırsatını buldum. Babamdan ayrı geçirdiğim bu üç sene beni teskin etmedi. Zamanı öldürmeğe yardım eden maceralar geçirdim, fakat faydalı bir iş yapamadım. İşsiz, güçsüz, sanatsız hiç bir işe yaramıyorum. Nevyorktaki avukatım elile her üç ayda bir 500.000 dolar alıyor fakat bunun dörtte birini bile sarfetmiyorum. Şimdi yirmi altı yaşındayım. İlânihaye böyle yaşıyamam. Dört ayda bir otomobil değiştirmek, her akşam saat altıda elli kişiyi kokteyl ile sulamak beni tatmin etmiyor.. Tuileri caddesinde bir kuş meraklısının her akşam yüz serçeyi doyurduğunu gördüm, ben de Riç bardaki aç kargaları doyuruyorum.

Düşündüğüm zaman hayatımın, akliselime bir suikast olduğunu anlıyorum. Benim nefrete müstahak gölgem üzerine tükürmem icap eder. Çok az kazancı ile dört çocuğunu geçindiren aile babalarmın, otomobilimden indiğim zaman beni ayaklarının altma almaları ve leşimi caddede herkese teşhir etmeleri lâzım.

İçimi yakan bu derdi çok iyi tahsil görmüş bir Parisli dostuma açtım:

— Zavallı dostum Aleks, dedim. Bu endişeleriniz, sizi yükseltiyor, fakat bu hisler talihin gülmüş olduğu kimselerde ne kadar azdır. Bir kere Siro'da, Ambasadörde Dovil'de, Biariç'te, Kan'da, her zaman beraber yaşadığımız beynelmilel milyonerler grupuna bakın. Onların servetleri derilerini yakıyor mu? Her biri bir akşam yemeğinde adam başına bin frank sarfettikleri, şöyle bir geçerken, kumar mamasında bir kaç yüz lira bıraktıkları, veyahut muhakkak kendilerini aldatan metreslerine bir pırlanta hediye ettikleri zaman senin düşündüğün zavallıları hatırlıyorlar mı? Hayır!.. Bir gün talihin şmarttığı büyük bir hanımefendiye sormuş: "Eğer bir gün kendi işinizi kendiniz görmeniz lâzım olsa ne yaparsınız?" demiştim.. Aldığım cevap şu idi: "Kundura boyacısı ile yatar, odamı ona süpürtürüm.. Hakikaten dostum Aleks zenginlerimiz arasında umumiyetle senin gibi düşünen lüzumlu hareketle lüzumsuzunu tefrik eden iyiliği, kötülüğü düşünen pek yoktur.

Dostumun bu sözleri de beni teselli etmemişti.. Zenginlerin ne kadar egoist olduklarını biliyordum.. Diğerlerinin suçları beni hiç bir şekilde teskin edemezdi. Bunun üzerine uzun uzun düşündükten sonra müthiş bir karar verdim. Derhal içinde bulunduğum kokmuş camiadan ayrıldım.. Dört smokinimle beş frakımı oteldeki garsonlara dağıttım.. Otomobillerimi şimdi taksi şoförlüğü yapan ve gizli âşıkları tenha yollarda gezdirerek hayatlarmı kazanan eski Rus prens lerine verdim.. Kravatımdaki incileri Vendom meydanmda ratladığım ilk dilencinin kutusuna attım. Zavallı adam belki bu servetin farkma bile varmadı.. Bankaya telefon ederek adresinmin her hangi bir kimseye verilmemesini bildirdim. Yaşadığım hayatta bana hizmet eden elli kadma elli tane orkide buketi gönderdim, ve tükürdüğüm cemiyetin mensuplarile tamamen alâkamı keserek büyük maceraya atıldım.

Büyük macera!.. Eski bir ceket giyip, günde nihayet kırk frank sarfederek yaşamanm bir milyarder oğlu için ne demek olduğunu bilmem takdir eder misiniz? İşte bu benim büyük maceram!..

IV

Paris 2 Haziran 1930

Mösyö Raul'ün bana bu cinayet hikâyesini anlatması üzerinden tam on beş gün geçti.. Ve bu on beş gündenberi ben bugün ilk defa olarak dışarıda yemek yemek ve bir çeyrek kadar dolaşmak için sokağa çıktım.. Ve şimdi de bu harap, zavallı, hiç bir çekici kuvvete malik olmayan bu odaya avdet için gösterdiğim tehalükü bir türlü izah edemiyorum. Evet.. İzah olunamıyan bu cinayet gayriihtiyarî alâkamı celbediyor. Fena bir tecessüs diyeceksiniz.. Muhakkak.. Bu cinayet beni anormal bir şekilde alâkadar ediyor.. Tesadüf beni bu izlerin üzerine attı ve şimdi de bu tesadüfün âkıbetim üzerine tesir edeceğine dair içimde garip bir his var. Fakat böyle hissikabbel vukulardan daima çekinmek lâzımdır. Yatağımın üzerine boylu boyunca uzanmış olan smokinli adamı, masanm üzerinde duran boş şampanya şişesini, yatağm altma doğru kayan kadının ipekli elbisesinin hışırtısını günlerce düşündükten sonra, eğer bir gün bütün bu meşum, korkunç hayalleri gözlerimin önünden silebilirsem, o zaman başka şeyleri düşüneceğim.. Karışık ruhların selâmeti ancak unutmaktadır. *(Devamı var)*

Harp içindeki Avrupada bu sene hazırlanan filmler

Mirey Balen Jan Gabenle bir filmde

Harp sinema sanayiine de büyük bir darbe vurmuştur. Büyük bir ticaret vasıtası olan sinemacılık muhakkak ki harpten büyük zararlar görmüştür.

Harp içindeki Avrupa, sinemacılığa ancak ikinci, üçüncü plânda bir yer verebilmiştir.

Nitekim her sene Venedikte yapılan film müsabakası bu sene de bir müddet evvel yapılmış ve 1940 - 1941 sinema mevsimi için hiç de mühim bir hazırlık olmadığını meydana koymuştur.

Venedikte yapılan film müsabakasına bu sene pek az firma pek az filmle iştirak etmiş ve yalnızca İtalyan ve Alman hakemleri hüküm vermişlerdir.

İsveç, Macaristan, Romanya mümessilleri de müşahit olarak müsabakada hazır bulunmuşlardır. Jüri heyetine arzolunan yirmi kadar filmde bilhassa üç artist, Mirey Balen, Jermen Osey ve Korin Lüşer temayüz etmişlerdir.

Mirey Balen'in çevirmiş olduğu film, mevzuunu İspanya dahili harbi faciasından alan ve ile birlikte oynamaktadır.

Fevkalâde masraflarla vücuda getirilmiş olan bu filmde güzel Fransız yıldızı Mirey Balen, İtalyan artisti Mari Denis Ogüst Jenina tarafından hazırlanan bir kordelâdır.

Mirey Balen Alkazar müdafilerinden birile sevişen ve çok saf ve zavallı bir aşk yaşayan kadın rolündedir. "Alkazar,, ismindeki bu filmin her sahnesi insanı heyecana sevketmektedir. Jüri heyeti bu filmi takdirle karşılamıştır.

Jermen Osey "Aşktan da ileri,, kurdelâsında büyük bir muvaffakıyet göstermiştir. Bu tarihî filmi Jermen Gallon hazırlamıştır. Bilhassa içindeki lüks ile nazarı dikkate çarpan film de büyük bir muvaffakıyet elde olunmuştur!

Korin Lüşere gelince: Bu güzel Fransız yıldızı (Terk) isimli bir film ile birinciliği kazanmıştır.

Mario Matelli'nin hazırladığı film mevzuunu 18 inci asırdan almakta ve tamamen cenup denizlerinde geçmektedir. Bütün alâkadarlar filmin fevkalâde olduğunda ittifak etmişlerdir.

Avrupanın harp içinde yaptığı filmlerden ancak bu üç tanesine (mükemmel) damgası vurulabilmiştir. Unutmıyalım ki, evvelce yalnız Fransa haftada 600 tane (mükemmel) film hazırlamakta idi.

Bugünkü varlık ise devede kulak...

ölüm

SİR EDWARD DENİSON ROSS C. I. E. D. LİTT. PH. DR ve Saire.

20 Eylül 1940 tarihinde vefat etmiştir. Cenaze merasimi 21 Eylül (bugün) saat 10 da İngiltere Sefaretinin kilisesinde yapılıp Haydarpaşa kabristanına defnedilecektir.

Benzeri hiç bir asırda yaratılamıyan... Türkçesine rakip bulunmayan... Binlerce kişiyi hayran eden

Türkçe Süper Film

Atlas Ekspresi

San'atın en parlak bir zaferi.. Kudretin en yüksek bir eseri.... Filimlerin şeref tacı olanbu şaheser

Bugün

Lâle Sinemasında

DİKKAT: En son Türkçe Paramunt Jurnal.. Bugün halk matineleri: saat 1 ve 2.30 da. Yerlerinizi lûtfen evvelden tedarik etmeniz rica olunur. Telefon: 43595

Bütün şehir halkı

Taksim Sinemasında

2 saatlik korku ve heyecan yaşatan

BORİS KARLOFF

(Frankentein) in en son temsili

ASILAMAYAN ADAM

Filmini görmeğe koşuyor. İlâveten: 2 kısımlık kahkahalı komedi. Bugün saat 1 ve 2.30 da tenzilâtlı matineler.

BUGUN **MELEK Sinemasında**

Amerikanın Yeni DOROTY L'AMOR'U ANN SOTHERN — LİNDA DARELL ve JOZCE COMPTON

Tarafından nefis bir surette yaratılan Aşk ve güzellik filmi

KADINLAR OTELİ

Ayrıca: 1 — FOKS DÜNYA Havadisleri 2 — En son renkli Moda gazetesi

Bugün saat 1 ve 2.30 da tenzilâtlı matineler.

Mevsimin ilk kahkahalı komedisi... En zengin ve en şen ve neş'eli Fransız filmi...

CANIMIN İÇİ

TANİA FEDOR — FİERRE BRASSEUR

tarafından pek yakında **SÜMER** Sinemasında

Arap Hakkı denilen o külhan beye bir rastlarsak!..

Bu sırada yer sahipleri koşarak, yerde yatan Çanakkaleli Mehmedi kucaklayıp geriye çekmişlerdi.

Çadır sahiplerinden biri de:

— Paydos.. paydos.. bir saat sonra yeni güreşlerimiz başlayacak.

Diye bağırmağa ve halkı dağıtmağa başlamıştı.

Yusufla Hüseyin ilk ağızda çadırdan dışarıya fırlamışlardı.

* * *

Yusuf, Cinci meydanının ortasında:

— Haniya, al gözüm Londrayı, Almanyayı, Rusu, Purusu, Çini Maçunu seyret...

Diye bağıran ve makinesinin etrafına birçok çocuklar toplanan garip tavırlı bir satıcının önünde durmuştu. Arkadaşına:

— Şimdi ne yapacağız?

Diye sordu.

Bandırmalı Hüseyin:

— Gidelim artık, dedi. Bu heriflerin içyüzünü gördük ya. Daha fazla kalmağa değmez.

Ve Yusufun kolundan çekerek ilâve etti:

— Sen namuslu, ciddî güreş görmek istiyorsan, sonbaharı bekle. O zaman Anadoludan, Halim Paşanın çağırdığı birçok pehlivanlar gelecek. Paşa güreş çiliği teşvik ve ihya etmek istiyor. Onlar gelirse, bu hilekârlar kendiliğinden meydanı terkederler.

— Yahu ben Makarnacıyı bu kadar kabasoğan, bu derece allâk bir adam zannetmezdim. Meğer o da hileye sapmış.

— Sapmasın da ne yapsın? Yaş ilerlemiş. Ensesi pörsümüş. Hâlâ eski çalımını bırakmıyor.

— Geçinmek için başka bir yol tutsa fena olmaz.

— Yüz beş okkalık ağır vücudiyle o, pehlivanlıktan başka birşey yapamaz.

Konuşa konuşa yürüyorlardı. Yusuf birden durdu:

— Gel, seninle şu ikinci güreşi de seyredelim, ustacığım!

Bandırmalı Hüseyin şaşırdı:

— Dönsek fena olmaz. İkinci güreşte de ayni maskaralıkları görecek değil miyiz?

Yusuf burnundan soluyarak, hiddetle başını salladı:

— Herşeyi biliyorum. Fakat, ikinci güreşi de seyretmeden dönemiyeceğim.

— Arap Hakkı denilen o külhanbeyine rastlarsak, muhakkak çadır içinde bir hır çıkar. Bayram burnumuzdan gelir. Bu herif belâlının biridir. Senin o karayılanla buralarda karşılaşmanı istemem, Yusuf!

— 10 —

— Ne o?! Sen de korkuyor musun yoksa ondan?

— Elbette korkarım. Çünkü, böyleleri insanı arkasından vurup savuşurlar. Hele vaktile benden dayak yiyen bir adamın eline böyle bir fırsat geçerse, neler yapmaz! Haydi, beni dinle Yusuf... Yolumuza gidelim. Cinci meydanı çocukların yeridir. Buralarda fazla dolaşmak bize yakışmaz.

Yusuf inatçı bir adamdı. İkinci güreşte dönecek fırıldakları da yakından görüp öğrenmeyi aklına koymuştu.

Dönmedi.. Bandırmalı Hüseyini de bırakmadı.

Meydanda bir saat dolaştıktan sonra, tekrar para verip güreş çadırına girdiler.

* * *

Fakat, bu sefer çadırda fazla kalabalık yoktu. İki pehlivanın, çadıra girdiğini yer sahipleri görmüşler ve Makarnacı ile Arap Hakkıya haber vermişlerdi.

Derhal bir fısıltı başladı:

— Yusuf, acaba neden geldi buraya?!

Hakkı, iri beyaz dişlerini göstererek sırıttı:

— Nasibini almağa gelmiştir:

Pehlivanlar telâşa düşmüşlerdi.

Yusuf, kalasla çevrilmiş seyirciler arasına girerek oturdu, Hüseyin de Yusufun sağında yer aldı.

İki arkadaş, diğer seyirciler gibi, ikinci güreşi bekliyordu.

Acaba bu sefer kimler güreşecekti?

Kapıdaki ilânda "meşhur pehlivanların iddialı güreşleri var" cümlesinden başka birşey yazılı değildi.

Aradan on dakika kadar ya geçti, geçmedi. Yer sahiplerinden biri, Yusufun yanına sokuldu:

— Hoş geldin, ağam! Neden böyle müşterilerin arasında ayakta duruyorsun? Arkadaşların yanına gelsene.

Yusuf aldırmadı:

— Yok zararı. Burada rahatımız iyidir. Güreş seyredeceğiz.

— Sabahleyin mühim güreşlerimiz vardı. Keşke o zaman gelseydiniz.

Yusuf yeni geliyormuş gibi davrandı:

— Biz pehlivanları imtihan çekecek değiliz ya. Kim güreşirse güreşsin. Bayram diye dolaşmağa çıkmıştık.

Ayağımıza bu taraf düştü. Güreş var dediler. Haydi girelim, biraz vakit geçiririz, dedik.

Yer sahibi, Yusufu ısrarla yerinden kaldırmak istiyordu:

— Canım, böyle bayram günlerinde boş yere dolaşılır mı. Hiç olmazsa bir güreş yap da bayram harçlığın çıksın.

— Büyük pehlivanlar varmış diyorlar. Ben tanımadığım kimselerle nasıl güreşebilirim? Şöyle kimler var, söyle bakayım!

Yer sahibi birkaç isim saydı:

(Devamı var)

RADYO

21.9.940 Cumartesi

7.30: Program ve memleket saat ayarı, 13.35: Müzik: Muhtelif şarkılar (Pl.) 13.50: Ajans haberleri, 14.05: Müzik: Plâklarla muhtelif şarkılar programının devamı, 14.20: Müzik: Riyaseticumhur Bandosu, 15.00/15.30 Müzik: Operet parçaları ve valsler (Pl.) 18.00: Program ve memleket saat ayarı, 18.05: Müzik: Cazband (Pl.) 18.30: Müzik: Çigan havaları (Pl.) 18.40: Müzik: Radyo caz orkestrası (İbrahim özgür idaresinde), 19.15: Müzik: 19.45: Memleket saat ayarı ve Ajans haberleri, 20.00: Müzik: Fasıl heyeti, 20.30: Konuşma (Günün meseleleri), 20.50: Müzik, 21.15: Müzik: Gitar Soloları — Gitarist Can Aybars tarafından. 21.30: Radyo gazetesi, 21.45: Müzik: Radyo salon orkestrası, 22.30: Memleket saat ayarı, Ajans haberleri; Ziraat, Esham - Tahvilât, Kambiyo - Nukut borsası (Fiyat). 22.50: Müzik: Radyo salon orkestrası programının devamı, Yalnız uzun dalga postasile, 22.50: Ecnebi dillerde konuşma (Yalnız kısa dalga postasile), 23.10: Müzik: Dans müziği (Pl.) 23.25/23.30: Yarınki program ve kapanış.

TAKVİM

	Cumarte. 21 Eylül		Pazar 22 Eylül	
	18 Şaban hızır 139		19 Şaban hızır 140	
Vakitler	**Vasati**	**Ezani**	**Vasati**	**Ezani**
Güneşin doğuşu	5 45	11 34	5 46	11 36
Öğle	12 07	5 56	12 07	5 57
İkindi	15 35	9 24	15 34	9 24
Akşam	18 11	12 00	18 09	12 00
Yatsı	19 45	1 32	19 43	1 31
İmsak	4 05	9 53	4 06	9 56

Çeviren: **Suat Derviş** — 30 —

— Bu hükmü nelere istinat ettiriyorsunuz doktor?.

— Hasta çok zayıf bir haldedir. İkinci defa mahkeme huzurunda ifade vermek yorgunluk ve heyecanına mukavemet edemez. Mahkeme başladığından beri ikinci defa olarak huzurunuza çıkmış bulunuyorum. Ve kanaatim katîdir.

— Peki. Mis Lamort nerededir?

— Kendisi burada bulunuyor ve bunu ilâve ederim ki burada sırf meslekî bakımdan böyle konuşuyorum. Yoksa hastam mahkemenin kendisini dinlemesi için ısrar ediyor.

— Sahih mi!.. Bu vaziyette doktor meseleyi pek iyi anlayamadığımı itiraf ederim.

— Anlayıp anlayamamanız beni alâkadar etmez. Size kendi meslekî kanaatimi katî olarak söyledim ve tekrarladım. Şimdi artık mesuliyet bana ait değildir.

— Alâ doktor, şimdi ben de sizden yerinizi lûtfen Mis Lamort'a terketmenizi rica edeceğim. Bu müdahalenin mahkemeye vakit kaybettirmekten başka bir işe yaramadığını görüyorum.

— Sahih mi efendim.. ben.

— Buradan çekilmeniz için ısrar ediyorum doktor Fothergrill.

Mary Elizabeth Lamort'u çağırınız.

— 17 —

MARY ELIZABETH LAMORT

"Tekrar Dinleniş,,

— Mis Lamort kendi rızanızla tekrar şahadete geliyorsunuz, öyle mi?

— Evet.

— Mahkemeye bir şey söylemek mi istiyorsunuz?

— Evet.

— Violet Burrage'in ifadesine ait sözler midir bunlar?

— Evet.

— O ifadesini verirken burada mıydınız, yoksa size anlattılar mı?

— Anlattılar.

— Sizi dinliyorum Mis Lamort

— Evet.. Ah elimden gelse evet, muktedir olabilsem. Kısa konuşmak isterdim. Fakat nereden başlıyacağımı bilemiyorum.

— Haydi Mis Lamort mahkeme sizi bekliyor.

— Evet.. evet.. biliyorum ben.. ben.. ben... Oh Allahım!... Halbuki konuşmam lâzım.. Konuşmağa, söylemeğe mecburum. Biraz evvel verdiğim ifade yalandı. Şimdi hakikati söyliyeceğim.. Allahım bana yardım ediniz.

. . . . . .

— Sözünüze devam edebilecek misiniz Mis Lamort?

— Evet.. Evet.. Çarşamba akşamı. Hayır Çarşamba günü öğleden sonra Maxvell'i bir an yalnız gördüm. Beş dakika bile değil.. ve işte bu müddet içinde eğer bir mahzur görmez, ihtiyatsızlık telâkki etmezsem gece herkes uyuduktan sonra, mesaî odasında onu bulmama karar verdik. Bunu birinci defa yapmıyorduk.

"On bir buçukta yatmağa çıktık. Üç çeyrek saat sonra bana evde herkes uyuyor. Artık görülmek tehlikesi yoktur kanaati geldi. Odamdan çıktım. Onun çalışma odasına girdim. Ve kapıyı tabiî vurmadan açtım. Kimseye duyurmamak için kapıyı o kadar yavaş, yavaş açtım ki, o tam kapı açıldığı zaman beni karşısında birdenbire gördü. Ve ben daha odaya girmeden o yerinden fırladı, bana doğru koştu. O kadar şiddetle yerinden kalktı ki, galiba sandalyasını devirdi. Beni görmekten âdeta gayri memnun bir hali vardı. Bu kadar erken gelmenin ihtiyatsızlık olduğunu gayet yavaş bir sesle söyledi. Geri döndüm. Odama gelince yattım. Maxvell'in beni karşılayış tarzı ona karşı içimde büyük bir hiddet uyandırmıştı.

"Uyumağa gayret ettim. Uyuyamadım. Maxvell'e dönmek istemiyordum. Yaptığı hareket gücüme gitmişti. Fakat uyuyamıyordum. Maxvell'den nefret ettiğimi zannediyordum; ve halbuki diğer taraftan ona dönmek istediğimi anlayordum... Kendimle yaptığım mücadele beyhude idi..

"Tekrar yatağımdan kalktım ve mesaî odasına gittim. (İşte bu kız beni o zaman görmüş olacak, çünkü saati doğru söylüyor. Kapıyı tekrar yavaş, yavaş açtım. Maxvell yeniden bana kızsın diye istiyordum... İşte o zaman..

. . . . . .

— Evet... Evet. Bana bir dakika müsaade ediniz.

"Mesaî odasına girdim. Oda aydınlıktı. Maxvell yerde upuzun yatıyordu. Başında bir delik vardı. Halıda kan lekeleri bulunuyordu. Maxvell ölmüştü. Bir şey yapmadım. Öldüğünü anlamıştım. Geri dönerken ayağım yere çarptı. Bu kâğıtlarının üstüne uçmasın, dağılmasın diye koyduğu prespape gibi kullandığı taştı. Bunun bir ucu kan içinde idi. Bir kâbus içinde gibi idim. Fakat düşündüm.. Maxvell'i kurtarmak için artık hiç bir şey yapamazdım. Çünkü artık o ölmüştü. Benim için, Enid için, bütün diğer insanlar için odama dönmem lâzımdı. Ve yalan söylemek, odadan on bir buçuktan sonra bir daha dışarı çıkmadığımı iddia etmek, hakikati gizlemek lâzımdı.

"Ve işte odama döndüm.

— Çabuk.. Tutunuz.. Düşüyor.

— Mis Lamort'un sorgusuna devam etmek isterdim ama efendiler. Fakat takdir ettiğiniz gibi sıhhî vaziyeti buna mani oluyor. Doktoru yanında onu ayıltmağa çalışıyor. Ümit ederim ki yarın ifadesini vermeğe devam edebilecek kadar iyileşecektir.

Mahkemeyi yarın saat on otuza talik ediyorum.

Üçüncü Kısım

CİNAYET MASASI ŞEFİNİN SORGU ZABITNAMESİ

İkinci Gün

— 1 —

Cinayet Masası Şefi ve Müşavir Avukat Mister Bronoby Farguharson

— Mahkemeyi açıyorum.

"Başlamadan evvel Mister Branoby Farguharson'un bana yolladığı bir haberi bildirmek isterim. Mister Branoby Farguharson buradamıdırlar?

— Evet!

— Oh... Affedersiniz Mister Farguharson sizi göremedim, Lûtfen yaklaşır mısınız?.

(Devamı var)

Hepimize ait meseleler:

En büyük ihtiyacımız *Ucuzluk.. ucuzluk.. ucuzluk..*

Gıda maddelerinde spekülâsyona meydan vermemelidir

Bir senedenberi devam eden Avrupa harbi, haricî ve bitaraf kalmış memleketlerde de iktısadî tesirini gösterdi. Piyasaların altüst olması, bazı maddelerin dahilde, bazılarının da hariçte fazla talip bulmaları ve nihayet birçok maddelerin ihraçlarının menolunması ve bir kısmının da ithal olunamayışı, ticarette gayri meşru kazanç arayan bir kısım tüccarlara geniş bir ihtikâr sahası açtı.

Her türlü iktısadî güçlüklere karşı koymak üzere mücehhez bulunan memleketimizde de maatteessüf birçok tüccarlar ihtikâr yoluna sapmaktan geri kalmadılar... Filhakika hükûmetimiz mücadele için lüzumlu tedbirleri almıştır, fakat bugün görüyoruz ki bu mücadele mekanizması henüz müsmir bir netice vermemiştir.

Gıda maddelerinin fiyatlarının yükselmesinde âmil olan sebepler acaba nelerdir?

Evvelâ yağ, peynir, yumurta ve yağ sanayiine giren maddeler geliyor.

Yağ, mutfak masrafının esasını teşkil eder. Halbuki bugün Urfa yağı 150 — 160 kuruşa kadar fırlamıştır. Trabzon yağı 125 kuruştur. Vejetalin yağı 70 den seksene, zeytinyağı 60 dan yetmişe çıkmıştır. Hattâ susam yağı, pamuk yağı bile on kuruş zam görmüştür.

Bu fiyat yükselmesine sebep nedir? Koyunlarımız, inekleri mi azalmıştır, yoksa sütleri mi kesilmiştir? Zeytin, pamuk, susam fidanlarımızdan beklenen mahsul mü elde edilememiştir?

Hayır. Fiyatların yükselmesi için böyle bir sebep mevcut değildir. Sebep, yalnızca tüccarların başvurdukları ince hilelerdir.

Bugün memleketimizde istihlâkin arttığını gören tüccarlar bunu kendilerine bir kâr vasıtası yapmağı düşünmüşlerdir. Büyük sermayeli tüccarların umumiyetle tatbik ettikleri usul şudur:

Meselâ tüccar tenekesi 14-15 liraya (bir tenekeden 18 kilo hesabile) olmak şartile 10.000 teneke Urfa yağı almış ve bunu deposuna yerleştirmiştir. Bundan sonra yine ayni tüccar, tenekesi 18 liradan 100 teneke kadar daha yağ almakta ve bu şekilde fiyatı bir derece yükseltmekte, bir müddet sonra ayni yağın tenekesine 20 - 22 lira vererek piyasayı evvelce ucuza almış olduğu 10.000 teneke yağdan büyük kârlar temin edecek dereceye çıkartmakta; daha sonra malını satışa arzetmektedir. Talep çok olduğu için elinde tuttuğu mal derhal yüksek fiyatla müşteri bulmaktadır.

Ticaret dilinde spekülâsyon olan bu hal, hakikatte hile, ihtikârdan başka birşey değildir.

Urfa ve Trabzon yağları gibi tereyağlar için de vaziyet budur.

Vejetalin yağlarına gelince; malûm olduğu üzere vejetalin yağları Koko denilen Hindistan cevizi kabuklarından çıkarılır... Memleketimizde vejetalin yağı çıkaran birkaç firma vardır. Bu firmalar ve bilhassa en büyük stoka malik olan bir firma bugün piyasayı elinde tuttuğundan, fiyatları bir hamlede on kuruş arttırmıştır. Buna sebep olarak da hariçten artık Hindistan cevizi getirtmek imkânı mevcut olmadığı ileri sürülmektedir. Bu hal fiyatların arttırılması için bir sebep olarak kabul edilemez... Evvelce 32 kuruşa mal edilmiş bir malı bugün seksen kuruşa piyasaya sürmek ihtikârdır. Esasen hükûmetimizin kanunları da fabrikanın ileri sürdüğü sebebi kabul edemez... Koko ithal olunamıyor diye elindeki maldan azamî istifadeyi düşünen fabrikatöre hükûmetimiz kanunu: elinde işliyecek malın kalmadığı zaman başka iş yaparsın..., der.

Fakat bu sarahate rağmen fiyatların yükselmesini neye hamletmek lâzım olduğunu siz takdir edin..

Bugün istihsal her zamankinden fazladır; ancak arz ve talep atmış ve tüccarlar bunu bir fırsat bilmişlerdir. Binaenaleyh, bu vaziyete karşı çok uyanık ve hassas davranmak mecburiyeti vardır. Gıda maddeleri fiyatlarının yükselmesi halkı, hiç sebep yokken heyecana düşürebilir... Unutmamalıdır ki, Türkiyenin esas piyasası İstanbuldur. Anadoludan mal almak için İstanbula gelenler, vilâyetlerde her maddenin daha ucuz olduğunu söylüyorlar, çünkü büyük tüccarlar İstanbuldadır, binnetice büyük spekülâsyon da İstanbulda yapılmaktadır.

Sorarım, kilosu 8,5 kuruş olan keten tohumunun 24 kuruşa fırlamasına, pamuk tohumlarının birden fiyatlanmasına, Bursa pirincinin kiloda beş, kuru fasulyenin 7 kuruş artmasına sebep nedir?

Bir tek sebep: Arz ve talebin artması... Fakat bu sebep sayılamaz. Piyasayı mürakabe edenlerin vazifesi, istihlâki, talebin mikyasını değil, maliyeti gözönünde tutarak fiyatları tanzim etmektir. Burada kasdettiğimiz maliyet, fatura üzerindeki maliyet fiyatı değil, hakikî maliyet fiyatıdır.

Bugün gıda maddelerinin fiyatlanması için hiçbir ciddî sebep yoktur. Her türlü mahsul bol olan memleketimizde hayat pahalılığı mevzuubahsolamaz.

Tüccarların fazla kâr elde etmek için yaratmağa çalıştıkları bu arızî vaziyet, yakında hakkın ve hükûmetin yumruğu altında ezilecektir.

Muzaffer ACAR

32 şoföre ceza verildi

Emniyet altıncı şube memurları dün de şehirdeki kontrollarına devam etmişleri 32 şoför ile iki otobüs biletçisine muhtelif suçlardan dolayı ceza kesmişlerdir.

Bundan başka Galatada, Balıkpazarında 13 numaralı içkili lokanta sahibi Foti, ayni sokak ta içkili lokanta sahibi Sava, lokantacı İsak ile lokantacı Hüseyin tasdikli tarifeyi büyüterek müşterinin görebileceği bir yere asmadıklarından cezalandırılmışlardır.

Arap camiinde kasap Halit, Tünelde kasap Ahmet Balcı ile M. Ayrılmaz manda etini etiket siz satmaktan, fırıncı Sarafim ve Mahmudiye caddesinde sütçü Anastas pislikten muhtelif cezalara çarpılmışlardır.

Altın Fiyatı

Altın fiyatları hafif bir surette yükselmektedir. Dün piyasada 2100 kuruş üzerinde muamele olmuştur.

İtizar

Yazılarımızın çoğluğundan dolayı hikâyemiz bugün konamamıştır. Özür dileriz.

SPOR

İstanbul lik maçlarına bu pazar merasimle başlanıyor

Önümüzdeki Pazarın en mühim karşılaşmasını yapacak olan Fenerbahçe - Beşiktaş takımları geçen senelerdeki bir karşılaşmada merasim esnasında

Bütün futbol meraklılarının sabırsızlıkla bekledikleri lik maçları önümüzdeki pazar günü Kadıköy ve Şeref stadlarında yapılacak müsabakalarla başlıyacaktır.

Bu seneki maçlar birkaç ekip müstesna bütün takımlara yeni elemanlar girdiği için oldukça heyecanlı olacağa benziyor.

Geçen senelerde olduğu gibi, bu sene de lik maçlarında ilk hafta Beşiktaşla - Fenerbahçe karşılaşıyor.

Şüphesiz ki günün en mühim ve heyecanlı müsabakası bu olacaktır.

Fenerbahçe ayni günde Türkiye birinciliği için Ankarada Eskişehir Demirsporile müsabaka yapmak üzere bir takım gönderdiği için bu pazar nasıl bir kadro ile çıkacağı belli değildir.

Beşiktaşlılar da Maskespor karşısında birçok yeni elemanlar tecrübe ettiler. Fakat hakikî kadroları ne olacağı kestirilemez. Bu müsabakanın galibi kim olabilir? Bu istifhamın katî cevabını verebilmek çok müşküldür. Fakat normal vaziyette galibiyet Fenerin tarafına gözükmektedir. Maamafih Beşiktaşlıların da fevkalâde enerjilerini ve zaman zaman tuttur dukları güzel oyunlarını gözönünde tutmak lâzımdır.

Galatasaray - İst. spor:

Bu sene birkaç antrenman maçlarını gördüğümüz Galatasaray - İstanbulspor maçında her ne kadar nefessiz de olsalar galibiyet sarı-kırmızılılar tarafında gözükmektedir. Maamafih bir iki golden sonraki gevşeklik sarı-kırmızılıları geçen seneki akibete sürükleyebilir.

Süleymaniye - Vefa:

Her sene olduğu gibi bu sene de ayni semtin bu iki rakip klübü arasındaki maç heyecanlı olacaktır.

Galibiyet, yeşil-beyazlıların dır. Fakat topun yuvarlak olduğu da unutulmamalıdır.

Beyoğluspor - Topkapı:

İkinci kümeden bu sene birinci kümeye terfi eden Beyoğluspor, muntazam çalışan birinci sınıf takımlarımızdan biridir.

Geçen senelerde zaman zaman birinci kümenin başta giden takımları karşısında bile muvaffakıyetli maçlar çıkaran bir ekibin Topkapı karşısında alacağı netice galibiyettir. Bu maçın da çok heyecanlı olacağı tabiîdir. Maamafih genç Topkapılıların da bir sürpriz yapmaları beklenebilir.

Beykoz - Altıntuğ:

Bu sene Galatasaray, Vefa ve diğer bir iki takımla yaptığı antrenman maçlarını gördüğümüz Beykozlular oldukça formdadırlar. Genç Altıntuğ takımının hiçbir müsabakasını görmediğimiz için neticenin ne olacağı kestirilemezse de galibiyet Beykozlular tarafında gözükmektedir.

Fenerbahçe stadında yapılacak merasim

Bu hafta Fener stadında Beşiktaş - Fenerbahçe maçından evvel bir merasim yapılacak, mükâfat alacak Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş, Beyoğluspor takımları bir geçit resmi yapacaklardır.

Geçit resminden sonra istiklâl marşı çalınacaktır. Marştan sonra bölge asbaşkanı Feridun Dirimtekin tarafından bir hitabede bulunulduktan sonra 939 senesi millî küme şampiyonu Galatasaray, 937, 940 seneleri millî küme şampiyonu Fenerbahçe, 939 - 940 seneleri İstanbul şampiyonu Beşiktaşa, 940 senesi ikinci küme şampiyonu Beyoğluspora kazandıkları mükâfatlar verilecektir.

Merasimden sonra Zeki Rızanın bir vuruşu ile Beşiktaş - Fener maçına başlanacaktır.

Fenerbahçe Ankarada

Ankara, 20 (A.A.) — Millî küme şampiyonu Fenerbahçe takımı bu akşam ekspresle Ankaraya gelmiştir.

Takım 17 oyuncudan müteşekkildir. Yarın Türkiye şampiyonası için ilk maçını saat 16 da 19 mayıs stadyomunda Eskişehirin Demirspor takımı ile oynıyacak ve ertesi günü bunun revanşını yapacaktır.

Neticede her iki maçta en fazla puvan yapan takım Türkiye şampiyonu ilân olunacaktır.

Fenerbahçe takımı Ankarapalas oteline inmiştir.

Mevlût

Denizyolları Ege vapuru kamara memuru Ahmet Şehabeddinin ruhu için yarın Eyüpte Zali Mahmutpaşa camiinde saat üçte bir mevlût kıraet edilecektir. Merhumun akraba ve dostları bu dini merasime davetlidir.

Stoyadinoviçin oturduğu yer değiştirildi

Belgrad, 20 (A.A.) — Stefani:

Sabık başvekil Stoyadinoviçin ikamete memur bulunduğu mahal, sıhhî sebepler dolayısile değiştirilmiş ve kendisi Karandan Saray Bosnaya nakledilmiştir.

Edirnede bir bakkal sürgüne mahkûm oldu

Edirne, 20 (Hususi) — Dükkânında kahve sakladığı anlaşılan bakkal Mordo ceza mahkemesince iki sene sürgün ve 500 lira para cezasına mahkûm olmuştur.

Romanyada ham madde buhranı var

Bükreş, 20 (A.A.) — Argus ismindeki ekonomi gazetesi, Romanyada ciddî ham madde buhranı mevcut olduğunu kaydetmektedir.

Gazete ekseri dokuma müessesesinde ancak bir kaç hafta yetecek pamuk mevcut olduğunu yazıyor.

Keza deri, demir, bakır ve kurşun da yoktur.

Gazete, vahim bir şekil alabilecek olan bu vaziyete karşı koymak için hususî tedbirler alındığını yazmaktadır.

BEYKOZ KÖYLERİNDE BİR GEZİNTİNİN HİKÂYESİ

Mizancı Murad'ın Ahmed Mithat'a verdiği kitap — 3

PROMETE?

"Promete âzab içinde yine mağrur ve müftehirdir. Müdhiş ıztırabını unutmak için kendisine himmete muhtaç olan milyonlarca biçare hakkında etmiş olduğu hüsnü hizmeti hatırlamak kâfi geliyor!,,

Diyordum ki, geceyi hanesinde geçireceğimiz zat calib-i merak olarak hissiyatımı tahrik ediyordu: Bu zat Promete 1 dir.

Evet, Promete adıyla, hatırımıza bir resim geldi değil mi? Zirvei Kafda cesim bir kayaya zincirlerle bendolmuş bir adam! Mehîb bir karakuş, yelken gibi kanatlarını açıp üzerine konmuş, tırnaklarını etlerine batırmış olduğu halde kıvrık gagasile göğsünü delip ciğerini koparmakla meşgul görünüyor.

Promete'nin şu resmi bile dehşetengizdir. Ya kıyas-i nefs ile ıztırabını tahmin cihetine gidecek olursak? Yahut Promete'nin bu dehşetli azaba yalnız bir kere duçar olmayıp, kıskanç ve hodbin (Yupiter) 2 in hükmile her gün bu belâya maruz olduğunu anlasanız? Tabiî dehşetiniz artar ve kabahatin ne kadar azim olduğunu öğrenmek arzusuna düşersiniz.

Ben size söyleyeyim:

Ateş semada perilerin imtiyazı cümlesinden iken ateşin nuru ile hararetten kalmış insanların hal-i perişanı calib-i merhametti. Perilerin reisi ve âlemin hâkimi Yupiter'in imtiyaza dört elle sarıldığını ve nimet-i nâr ile benî âdemi ısıtacak olanın mücazat-i şedidesine duçar olacağını pek iyi bilirken, Promete, Yupiterin gazab ve mücazatına benî âdemin şükranını tercih etmiş ve ateşi tabakat-i semadan rûy-i zemine inzâl ederek beşeriyeti ihya eylemiş idi.

Göz önüne getirdiğiniz resme dikkatli bakınız: Elleri ile ayaklarını bendeden zinciri kırıp kurtulmak, yahut koparacağı kaya ile beraber aşağıya doğru uçup gitmek üzere sinirlerini germiş duruyor. Müthiş cellât, pençelerini bacağile kalçasına demirledikten sonra, deldiği göğüc kafesinin içinden ciğerlerinin nısfını çıkarmış, nısf-i diğerini de koparıp vazife-i yevmiyyesini ikmal etmek üzere uzun boynunu çekiyor.

Promete'nin şiddet ve ıztıraptan şişmiş damarlara gömülen gözlerinin bebeklerine dikkat ediniz fahr ve sürur menkûştur.

Evet, hem fahr, hem de mesruriyet!

Demek oluyor ki azab-i vücut, zevk-ı vicdanı söndürememiş. İşkence ile intikama kadir olan (Yupiter), galibiyet-i hakikiye şerefinden mahrum kalmış! Promete azab içinde yine mağrur ve müftehirdir. Alâm ve evcâ-ı müthişesini unutmak için kendisinin muhtac-i himmet olan milyonlarca biçareler hakkında ifa etmiş olduğu hüsn-i hizmeti derhâtır etmek kâfi geliyor!

Promete, yüksekte, Olimposun tabakat-i âliyesinde, hain, sârik, âsidir. Tâ aşağıda "Pene" sevahilinde, "Tampe" sahrasında, maişet mücahedesinde bulunan çiftçilerin, çobanların indinde muhterem, muazzez, mabuttur.

Kendisi dahi bâlâ'nın şiddetine zîr'in 3 mahmedetini tercih ediyor. Hüsn-i hareketinden dolayı âdil-i mutlak nazarında kendisinin mükâfata müstahak olacağını bildiği için azaba nihayet vermek üzere zalim karakuşu ok ile serecek ve kavi bazusile zinciri kıracak yed-i madeletin yani "Hergül" 4 ün vuruduna sükûn-i vicdan ile intizar eyliyor.

Evet. Promete, bu akşam ocağına sığmacağımız Promete dağ başına merbut ise de zincirle değildir. Kendi ihtiyariledir. Dağı, mahal-i safasıdır, mücazat mekânı değildir. Semese-i mükâfatıdır. Nimet-i nâr'ı sirkat etmemiş, hodbinleri imtiyazdan mahrum bırakmamış. Erbab-i irfana küşade olan hazine-i medeniyetten iktisab ettiği envar-i maarifi mensup olduğu cemiyet üzerine serpmiştir. Rahmet, necat ve intibah makamında olan o himmetinden dolayı tabakat-i süflâ'nın teşekkürüne mazhar olduğu gibi tabakat-ı ulyâ'nın şiddetine dahi pek o kadar uzun müddet duçar olmamıştır.

(Arkası var)

1 Kitabdaki imlâsı Promete'dir. Metninde bulunmakla beraber medlûlüne mutabakati daha iyi takdir olunabilmek için mitolojinin verdiği malûmatı bir hülâsa ile ikmal edelim:

Promete — Yafes'in deniz malikelerinden Kılimeni ile evlenmesinden doğan iki oğlundan Promete (basiretli), Epimete (gafil) den birincisi.

Esatire göre Promete balçıktan bir adam yaptı. Atena, irfan ilâhesi, bunun güzelliğine vuurldu, kemale erişdirsin diye Protemeyi göğe çıkardı.

Promete orada her şeyin canlandığını gördü. Kendi eserinin de canlanması hevesine düşerek, güneşe yaklaştı. Bir kıvılcım aşırarak, özü için için yanan bir otun sakında saklayarak (Nar-ı Semavi) yi yer yüzüne indirdi, onunla kendi heykelini canlandırdı. Böylece ona tavşan ürkekliğini, tilki hilekârlığını, tavuskuşu gururunu, kaplan yırtıcılığını, arslan kuvvetini aşılamış oldu.

Hikâyeden Prometenin Yunan mitolojisinde (insanı yaratan) demek olduğu anlaşılır.

Jüpiter, Prometenin gökteki bu hırsızlığından kızdı. Hemen Hifestosa da balçıktan bir kadın sureti yapmasını emretti. Bütün ilâhlar bu şirin mahlûku görünce, ona hediyeler yağdırmaya başladılar. (Pandor) Jüpiter, bu kızı, sırlı bir kutu ile Prometeye gönderdi. Promete, ne kızı, ne kutuyu kabul etmedi. (Basiret); fakat gafil kardeş Epimete dayanamadı, kızı alıp sihirli kutyu açmak ihtiyatsızlığında bulundu. Epimete kutudan fenalıklar çıktığını görünce pişman olup kapadı, fakat içinde fânilere en son "bir ümit,, den başka bir şey kalmamıştı.

Lâkin Jüpiter, her halde Prometenin ceza görmesini istiyordu. Onu Kaf dağına yolladı, bir kayaya zincirle bağlattı ve kendisine bir akbaba (karakuş) musallat etti. Akbaba, Prometenin her gün ciğerlerini yer, fakat Jüpiterin kudretiyle gece ciğerleri yeniden yerine gelir, yırtıcı kuş ta ciğeri yeniden parçalar, yerdi, böylece uğradığı işkence tazelenir, devam ederdi. Bu âzab Hergül gelip canavarı öldürünceye kadar sürdü.

Promete remzinin Ahmed Midhat merhuma ait olduğu apaçık görülür. Ahmed Midhatın, gidilecek çiftliği de Beykozdan sonra gelen (Akbaba) ya yakındır. Prometenin ciğerini koparan yırtıcı kuşun bir adı da akbaba olduğuna göre tevcih bu itibar ile daha cemiyetli olur. Belki de bu remzi ilham eden (Akbaba) olmuştur.

2 (Jüpiter) in kitabdaki imlâsı.

Jüpiter, Yunan esatirinde Jefs denen ve yerin, göğün mutlak hâkimi sayılan şahıstır.

Meşe ağacı bu ilâha nisbet ve vaktinin Girid hükümdarı olduğu zannolunur. Şark edebiyatından "Müşteri,,.

3 Aşağı demek, halk maksuddur.

4 Hergül — Esatirde kuvvet ilâhı. İlk kahramanlığı kendini beşikte boğacak iki yılanı öldürmektir. Efsaneye göre iki dağı birbirinden ayırmıştır. Şark edebiyatının rüstemi.

5 Ateş mânasına olan kelime.

Oranın da tahsin ve iltifatına mazhar olmuştur.

Fakir çocukar menfaatine müsamere

Önümüzdeki pazar günü akşamı, Tepebaşı belediye bahçesinin alaturka kısmında Eminönü halkevi sosyal yardım kolu tarafından fakir çocuklar menfaatine gayet zengin bir müsamere tertip edilmiştir.

Bu müsamereye Safiye, Taksim bahçesinin artistleri ve hususî müsaade ile Mısırlı meşhur film yıldızı Esma Leylâ ve arkadaşları iştirak edecekler dir. Duhuliye yoktur.

Kısa haberler:

Son günlerde Çekoslovakyadan ziraat makineleri gelmektedir. Son sistem olan bu makineler vekâlet tarafmdan derhal köylüye tevzi edilecektir.

* İzmir üzüm, incir satış kooperatifleri umum müdürü Mucip Özyiğit şehrimize gelmiş; dün mmtaka ticaret müdürü Avni Sakman ile görüşmüştür. Bu görüşme bu seneki üzüm ve bilhassa incir mahsulünün memleket dahilinde geniş mikyasta satışmı temin üzerinde olmuştur. Bunun için diğer satış kooperatifleri ile temaslar yapılacaktır.

* Şehirdeki dilencilerle sıkı bir mücadeleye girişen altıncı şube memurları, dün de muhtelif semtlerde dilenen 3 dilenciyi yakalamışlardır.

Bunlarla son bir hafta içinde yakalanan dilencilerin yekûnu 63 e baliğ olmaktadır.

* Sabıkalı eroin satıcılarından Koço, dün Tophanede birine eroin satarken suç üstü yakalanmış, adliyeye teslim olunmuştur.

Kıskançlık yüzünden çıkan cinayet

Geçenlerde kıskançlık yüzünden çıkardığı bir kavga sonunda kaynanası Asiyeyi öldüren ve karısı Nadire ile karısının teyzezadesi Fahriyi ağır surette yaralayan Alinin yedinci sorgu hâkimliği tarafından yapılan tahkikatı bitirilmiştir.

Alinin cinayeti tehevvüren işlediği anlaşıldığından 449 uncu maddeye göre cezalandırılması isteğile birinci ağır ceza mahkemesine gönderilmiştir.

Bir tevkif

Çocuk Esirgeme kurumunun Anadolu şubelerinden birisinde memurluk yaptığı sırada 500 lira çalarak kaçan İhsan, dün burada yakalanmıştır.

İhsan birinci sulh ceza mahkemesinde sorguya çekilmiş, suçunu itiraf ederek tevkif olunmuştur.

Saç stokları

Demir saç stoklarını bildirmek üzere beyanname verme müddeti bitmiştir.

Mıntaka ticaret müdürlüğü verilen beyannameleri tasnif etmektedir.

Şubeye Davet

Fatih askerlik şubesinden: 336 doğumlularla bunlarla muameleye tâbi diğer doğumlu erat ve okurların son yoklamalarının bitmesine 4 gün kalmıştır.

Bu müddet zarfında yoklamalarını yaptırmayan erat yoklama kaçağı addedilecektir.

Şubemize mensup erat ve okurların cezalı kalmamaları için bu müddet zarfında şubeye müracaatla yoklamalarını yaptırmaları, aksi taktirde haklarında ceza muamelesi tatbik olunacağı tekrar ilân olunur.

BORSA

Ankara 20-9-940

ÇEKLER

1	Sterlin	5.24
100	Dolar	130.025
100	Frc.	—
100	Liret	—
100	İsviçre Frc.	29.605
100	Florin	—
100	Rayişmark	—
100	Belga	—
100	Drahmi	0.9975
100	Lava	1.6225
100	Çek Kronu	—
100	Peçeta	13.90
100	Zloti	—
100	Pengö	26.5325
100	Ley	0.625
100	Dinar	3.175
100	Yen	31.1875
100	İsveç Kronu	31.005
100	Ruble	—
Altın		20.85

Esham ve Tahvilât

Ergani	19.50

KAYIPLAR

İstanbul evkaf işlerinde kullandığım tatbik mühürümü zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Kadıköy: Evkaf müdürlüğü emekli yazıcısı Talât Akgül. (33514)

Üsküdar Hukuk hâkimliğinden:
940/773

İsmail Safanın Sultanahmet Akbıyıkta 20 numaralı hanede sakin Nadide aleyhine açtığı boşanma davasının tahkikatında davacı mahkemeye icabet etmeyen Nadide hakkında gıyap kararı ittihazına ve gıyap kararının mumaileyhanın ikametgâhı meçhul olduğundan ilânen tebliğine karar verilerek 14/10/940 Pazartesi saat 14 de daveti mütezammin gıyap kararı mahkeme divanhanesine asılmış olduğundan yevmü mezkûrda müddeialeyha Nadidenin yine mahkemeye gelmediği surette gıyabında tahkikata devam ve icabeden karar ittihaz olunacağı ilân olunur. (33512)

İstanbul Asliye 4 üncü Hukuk hâkimliğinden:
938/1224

Müddei Ali Rıza tarafından Sotiryos Anastas Coni ve mumaileyhin vefatile veresesi Negani, Tirifoni ve Margerita aleyhlerine açılan 938/1224 No.ya kayıtlı 2650 lira alacak davasının gıyaben yapılan muhakemesi neticesinde: 2650 liranın terekeyi müteveffaya izafeten müddeialeyhlerden tahsiline 12/7/940 tarihinde karar verilmiş ve müddeialeyhlerin Beyoğlunda Ağahamamında 72 No.daki adreslerine gönderilen ilâm sureti bilâ tebliğ iade edilmiş ve ilâmın ilânen tebliği karargir olmuş olmakla müddeialeyhler bir ay zarfında mahkemeye müracaat etmedikleri takdirde haklarındaki gıyabi hükmün kesbi katiyet etmiş addolunacağı ilân olunur. (33515)

Beyoğlu Halk Sineması

1 — Kasırga: Türkçe sözlü, 2 — Hudut kahramanları, 3 — Miki.

VAKIT

Gazetede çıkan bütün yazı ve resimlerin hukuku mahfuzdur

ABONE TARİFESİ

	Memleket içinde	Memleket dışında	
Aylık	95	155	Kr.
3 aylık	260	425	»
6 aylık	475	820	»
1 yıllık	900	1600	»

Tarifeden Balkan Birliği için ayda otuz kuruş düşülür. Posta birliğine girmiyen yerlere ayda yetmiş beşer kuruş zammedilir.

Abone kaydını bildiren mektup ve telgraf ücretini abone parasının posta veya banka ile yollama ücretini idare kendi üzerine alır.

Türkiyenin her posta merkezinde VAKIT'a abone yazılır.

Adres değiştirme ücreti 25 Krş

İLAN ÜCRETLERİ

Ticaret ilânlarının santim - satırı sondan itibaren ilân sayfalarında 40, iç sayfalarda 50 kuruş dördüncü sayfada 1; ikinci ve üçüncüde 2; birincide 4; başlık yanı kesmece 5 liradır.

Büyük; çok devamlı, klişeli renkli ilân verenlere ayrı ayrı indirmeler yapılır. Resmî ilânların santim satırı 50 kuruştur.

Ticari Mahiyette Olmıyan Küçük İlânlar

Bir defa 30; iki defası 50, üç defası 65, dört defası 75 ve on defası 100 kuruştur. Üç aylık ilân verenlerin bir defası bedavadır. Dört satırı geçen ilânların fazla satırları beş kuruştan hesap edilir.

Meclis-i Meb'usân 1293 = 1877

Hakkı Tarık Us

İlk Devrenin müzakereleri:

400 büyük sahifalık bir kitab

Her kitabcıda bulunur

Çocuk Hekimi
Ahmet Akkoyunlu
Taksim, Talimhane Palas No. 4
Pazardan maada hergün saat 15 ten sonra. Telefon 40127

Lokman Hekim
(Dr. Hafız Cemal)
Dahiliye Mütehassısı
Divanyolu 104. T: 22292

KENDİN BİRİKTİR

T. İş Bankası

1940 Küçük Cari Hesaplar

İkramiye Plânı

1940 İKRAMİYELERİ

1 adet	2000 lira	=	2000.	lira
8 »	1000 »	=	8000.—	»
8 »	500 »	=	8000.—	»
12 »	250 »	=	3000.—	»
40 »	100 »	=	4000.—	»
75 »	50 »	=	3750.—	»
210 »	25 »	=	5250.—	»

Keşideler: 1 Şubat, 1 Mayıs, 1 Ağustos, 1 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır

Kiralık depolar

Ankara caddesinde Orhanbey Han zemin katında ve makine yerleri istiyenlerin Vakıt Matbaası İdare memurluğuna müracaat etmeleri.

Üniversite Rektörlüğünden:

Fen fakültesinde "Galenik,, doçentliği açıktır. Namzetlerin yabancı dil imtihanları 2 Birincikânun 1940 Pazartesi günü yapılacaktır. İsteklilerin sıhhat raporu, beş fotoğraf, nüfus tezkeresi örneği ve hüviyetini gösteren fişlerile "Fişler tedris işleri kaleminden istenecektir.,, 15 İkinciteşrin akşamına kadar rektörlüğe müracaatları. (8954)

İstanbul Üçüncü İcra Memurluğundan:

940/418

İpotek cihetinden paraya çevrilmesine karar verilen ve tamamına 575 lira kıymet takdir olunan Mollafenari mahallesinin Çilingirler sokağında 171 ada, 37 parsel, eski 19, yeni 17 kapı numarası ile murakkam ve üstünde odası olan kâğir dükkânın tamamı açık arttırmaya konmuş olup 14/10/940 tarihine müsadif Pazartesi günü saat 14 ten 16 ya kadar dairemizde birinci açık arttırması icra ve arttırma bedeli mukadder kıymetin % 75 ini bulduğu takdirde en çok arttıran üzerine ihalesi icra kılınacağı, aksi halde son arttıranın taahhüdü baki kalmak şartiyle arttırma on gün müddetle temdit ve 24/10/940 tarihine tesadüf eden Perşembe günü ayni saatte dairemizde yapılacak ikinci açık arttırmasında mezkûr gayrimenkul en fazla arttıran üstünde bırakılacaktır. Satış peşin parayladır. Arttırmaya girmek istiyenler takdir edilen kıymetin yüzde 7.5 nisbetinde pey akçesi veya milli bir bankanın teminat mektubunu vermeleri lâzımdır. Hakları tapu sicilleri ile sabit olmıyan ipotekli alacaklılarla diğer alâkadarların ve irtifak hakkı sahiplerinin bu haklarının ve hususiyle faiz ve masarife dair vukubulacak iddialarını ilân tarihinden itibaren 15 gün zarfında evrakı müsbiteleri ile birlikte dairemize bildirmeleri iktiza eder. Aksi surette hakları tapu sicilleriyle sabit olmıyanlar satış bedelinden paylaşmasından hariç bırakılırlar. Mezkûr gayrimenkulün nefsinden doğan bilcümle vergi mükelleffiyeti ile vakıf icaresi ve dellaliye resmi borçluya ait olmak üzere satış bedelinden tenzil olunur. 20 senelik vakıf taviz bedeli ve tapu harçları alıcıya aittir.

EVSAFI UMUMİYESİ:

Mezkûr dükkân kâğirdir. **Zemin kat:** Önü camekân ve istor kepenkli zemini çimento döşeli ve tavanı potrel voltodur. Cephede pencere ve silme kenarlı tuğladır. **Birinci kat:** Seyyar merdivenle çıkılır. Tavanı ahşap bir oda vardır. Mezkûr gayri menkul içinde elektrik tesisatı mevcut olup umum mesahası 11.50 metre murabbaıdır. Mezkûr saha üzerine inşa edilmiştir. Hududu ise dosyasında mevcut kadastro plânı gibidir. Gayri menkul kendisine ihale edilen kimse derhal veya verilen mühlet içinde satış bedelini vermezse ihale kararı fesholunarak kendisinden evvel en yüksek teklifte bulunan kimseye arzetmiş olduğu bedelle almağa razı olursa ona, olmazsa veya bulunmazsa mezkûr gayrimenkul 7 gün müddetle tekrar arttırmağa çıkarılarak en çok arttıran üzerinde bırakılır. Ve iki ihale arasındaki fark ve geçen günler için yüzde 5 ten hesap olunacak faiz ve diğer masarif ayrıca hükme hacet kalmaksızın memuriyetimizce eski müşteriden tahsil olunur. Daha fazla malûmat almak istiyenler 27/9/940 tarihinden itibaren dairemizde açık ve asılı bulundurulacak arttırma şartnamesine ve 940/418 No.lı dosyasına müracaatla icabeden malûmat ve izahatı almış ve öğrenmiş olacakları ilân olunur. (33516)

VAKIT matbaası

Kitap kısmını yeniden tanzim edip açmıştır

Kitap, mecmua, gazete basar.
Tâbiler namına dizgi isleri alır.

Leylî Erkek **Yeni Kolej** Nehari Kız

İLK . ORTA . LİSE

Taksimde Sıraseviler 86 - Yeni açıldı

Müdürü: Eski Şişli Terakki Direktörü M. Ali Haşmet Kıroa

Hususiyetleri: YABANCI DİLLER ÖĞRETİMİNE geniş mikyasta ehemmiyet vermek, sınıflarını az mevcutla teşkil ederek talebesinin çalışma ve inkişafı, sıhhat ve inzibatı ile yakından alâkadar olmaktır. Mektebin denize nâzır kaloriferli teneffüshane ve jimnastikhanesi vardır. Her gün saat (9 ile 18) arasında talebe kayıt ve kabul olunur. Tel: 41159

İTALYAN LİSESİ

ve İTALYAN TİCARET MEKTEBİ

Tom-Tom sokak, Beyoğlu-Tel.: 41301

Pazardan maada hergün saat 10—12 arasında kayıt muamelesi yapılır.

Balıkesir Ortaokulları Satınalma komisyonu başkanlığından:

Erzakın cinsi	Azı kilo	Çoğu kilo	Muhammen bedeli Lira	K.	Muvakkat teminatı Lira	K.	İhale gün ve saati	İhale şekli
Ekmek	62000	75000	8250	00	618	75	30/9/940 Pazartesi saat: 11 de	Kapalı zarf
Sade yağı	4000	5000	7000	00	525	00	» » » »	» »

Orta okulların Mayıs 941 sonuna kadar ihtiyaçları bulunan yukarda miktarları yazılı ekmek ve sade yağı kapalı zarf usulile 15/9/1940 tarihinden itibaren 15 gün müddetle eksiltmeye çıkarılmıştır. Şartnameler her gün öğretmen okulunda görülebilir. Taliplerin kanunun tarifatı dahilinde hazırlanmış olan zarfların yukarda yazılı saatten bir saat evveline kadar Balıkesir maarif müdürlüğündeki komisyon başkanlığına teslim etmeleri ve bu saatten sonra verilecek zarfların kabul edilmiyeceği ilân olunur. (8845)

Üniversite Rektörlüğünden:

Orta öğretim müesseselerine yabancı dil öğretmeni yetiştirmek maksadile geçen yıl İstanbul Üniversitesinde açılmış olan Fransızca, İngilizce ve Almanca kurslarına bu yıl da aşağıda yazılı şartlar dahilinde yeniden 60 talebe alınacaktır.

Bu talebe bir yıl İstanbul Üniversitesindeki yabancı dil kurslarına devam edecek bu müddet zarfında her birine ayda 30 ar lira harçlık verilecektir. Bu bir yıllık tedrisatta muvaffak olanlar siyasi vaziyet normalleştiği takdirde tahsillerini takviye etmek üzere, bir yılda dilini öğrendikleri memlekete gönderileceklerdir. Bu talebenin seçme sınavları 5 - 7 Teşrin günlerinde İstanbul Üniversitesinde yapılacaktır.

Sınava iştirâk edebilmek için:

1 — Türk olmak

2 — Yerli veya yabancıbir kolej veya liseden veyahut bir öğretmen okulundan mezun olmak "olgunluk şart değildir.,,

3 — Üniversitede 3 Birinciteşrin 1940 da teşkil edilecek sağlık komisyonunca muayene edilerek tahsile mani bir hali olmadığını bildiren bir rapor almış bulunmak şarttır.

Sınavda muvaffak olanlardan tahsil müddetlerinin iki misli Maarif Vekâleti emrinde çalışacaklarını tesbit eden bir taahhütname alınacaktır. Tedrisat her gün Üniversitede sabahtan akşama kadar devam edecektir. Kurs talebesinin harîçte bir işle meşgul olmaması şarttır. Sınava girmeğe talip olanların en geç 1 Teşrin 1940 akşamına kadar İstanbul Üniversitesi rektörlüğüne tahsil vesikaları ve 6 Fotoğrafla birlikte müracaat etmeleri lâzımdır. (8955)

Türkiye Cumhuriyeti
Ziraat Bankası

Kuruluş Tarihi: 1888
Sermayesi: 100,000,000 Türk Lirası
Şube ve Ajans adedi: 265
Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri

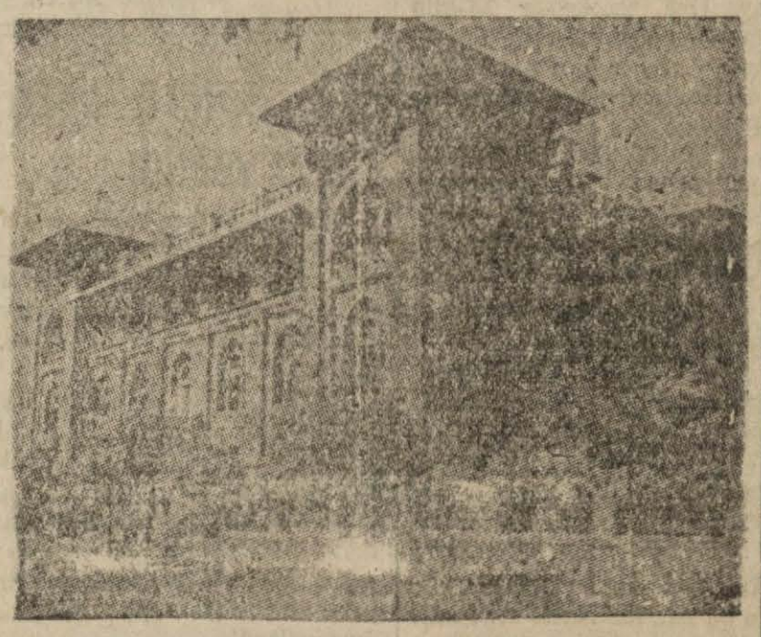

Para biriktirenlere 28,800 Lira İkramiye Veriyor

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4	Adet	1.000	Liralık	4.000	Lira
4	»	500	»	2.000	»
4	»	250	»	1.000	»
40	»	100	»	4.000	»
100	»	50	»	5.000	»
120	»	40	»	4.800	»
160	»	20	»	3.200	»

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasiyle verilecektir. Kur'alar senede 4 defa: 1 Eylûl, 1 Birincikânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

Sahibi: *ASIM US* Basıldığı yer: *VAKIT Matbaası*
Umum nesriyatı idare eden: *Refik Ahmet Sevengil*